

บทที่ ๔

วิเคราะห์เพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท

เพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท เป็นเพลงประโคมที่นำบทเพลงต่างๆ มาเรียงร้อยกัน
อันได้แก่ เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น เพลงเร็วปลายสร้อยสน เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ เพลงจีนท้าย
เป็ยกังเหล้ง และจบด้วยลูกหมุด ตามลำดับ

ผู้วิจัยขอแสดงโน้ตเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาทไว้ก่อนการวิเคราะห์ และจะทำการ
วิเคราะห์ทีละบทเพลงตามลำดับ

เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น

ท่อนที่ ๑

- / รม	- ช - ล	- ดิ - ล	- ช - ม	- ม - -	ร ร - ม	- - ช ช	- ล - ดิ
- ด - -	- ช - ลุ	- ด - ลุ	- ช - ทุ	- ทุ - ลุ	- - - ทุ	- ช - -	- ลุ - ด

- / ช ล	- ดิ - ริ	- มิ - ริ	- ดิ - ล	- ดิ - ริ	- ดิ - -	ล ล - -	ช ช - ม
- ฟ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ด - ร	- ด - ลุ	- - - ชุ	- - - ทุ

- - - ด	- - ร ม	- ล - -	ช ม - -	- ทุ - /	- ม - /	- - - ด	- / รม
- ชุ - -	- ด - -	- - ช ม	- - ร ด	- - ลุ ชุ	- - ร ด	- ชุ - -	- ด - -

- ริ - ท	- ล - -	ช ช - -	ล ล - ท	- ริ - มิ	- ริ - -	ท ท - -	ล ล - ช
- ร - ทุ	- ลุ - ชุ	- - - ลุ	- - - ทุ	- ร - ม	- ร - ทุ	- - - ลุ	- - - ชุ

- - - ม	- - ช ช	- - - ล	- - ช ช	ริ - มิ -	มิ - ริ -	ดิ - ริ -	ริ - ดิ -
- - - ทุ	- ชุ - -	- - - ลุ	- ชุ - -	- ดิ - ริ	- ดิ - ล	- ล - ดิ	- ล - ช

ริ ดิ - -	ดิ ล - -	ล ช - -	ช ม - -	- ทุ - /	- ม - /	- - - ด	- / รม
- - ล ช	- - ช ม	- - ม ร	- - ร ด	- - ลุ ชุ	- - ร ด	- ชุ - -	- ด - -

- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ช ช - ล	- ตี - รั	- ด - -	ล ล - -	ช ช - ม
- ทุ - ล	- - - ทุ	- - - ทุ	- - - ล	- ด - ร	- ด - ล	- - - ทุ	- - - ทุ

- ล - -	ช ม - -	ตี ตี - -	รั รั - มี่	- มี่ - มี่	- มี่ - -	มี่ มี่ - -	รั รั - ตี
- - ช ม	- - ร ด	- - - ร	- - - ม	- ช - ล	- ช - ม	- - - ร	- - - ด

- - - ล	- - ตี ตี	- - - รั	- - ตี ตี	รั - มี่ -	มี่ - รั -	ตี - รั -	รั - ตี -
- - - ม	- ด - -	- - - ร	- ด - -	- ตี - รั	- ตี - ล	- ล - ตี	- ล - ช

(-----เครื่องนำ-----) (-----เครื่องตาม-----)

ม - ร ม	ช - ม ช	- - ช ล	- ตี - -	ม - ร ม	ช - ม ช	- - ช ล	ตี - ล ตี
- ด - -	- ร - -	ร ม - -	ช - ล ช	- ด - -	- ร - -	ร ม - -	- ช - -

(-----เครื่องนำ-----) (-----เครื่องตาม-----)

- - ช ล	ตี - ล ตี	- - ตี รั	- มี่ - -	- - ช ล	ตี - ล ตี	- - ตี รั	มี่ - รั มี่
ร ม - -	- ช - -	ช ล - -	ตี - รั ตี	ร ม - -	- ช - -	ช ล - -	- ตี - -

- - ด ด	- - ร ร	- - ม ม	- - ช ช	- - ล ล	- - ช ช	- - ม ม	- - ร ร
- - - ทุ	- - - ล	- - - ทุ	- - - ทุ	- - - ล	- - - ทุ	- - - ทุ	- - - ล

กลับต้น

พ่อนที่ ๒

(-----เครื่องนำ-----) (-----เครื่องตาม-----)

- รั มี่ รั	- - มี่ รั	- - มี่ -	ล ท ตี รั	- รั มี่ รั	- - มี่ รั	- - มี่ รั	-----
ร - - -	ตี รั - -	ตี รั - ช	-----	รั - - -	ตี รั - -	ตี รั - -	ตี ท ล ช

(-----เครื่องนำ-----) (-----เครื่องตาม-----)

- ช ล ช	- - ล ช	- - ล -	ร ม ฟ ช	- - ร ม	ช - ม ช	- - ช ล	ตี - ล ตี
ช - - -	ฟ ช - -	ฟ ช - ด	-----	- ด - -	- ร - -	ร ม - -	- ช - -

(---เครื่องนำ---) (---เครื่องตาม---) (---เครื่องนำ---) (---เครื่องตาม---)

ช - ล -	ล - ล -	ช - ล -	ล - ล -	ม - ช -	ช - ช -	ม - ช -	ช - ช -
- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม

(---เครื่องนำ---) (---เครื่องตาม---) (---เครื่องนำ---) (---เครื่องตาม---)

ร - ม -	ม - ม -	ร - ม -	ม - ม -	ด - ร -	ร - ร -	ด - ร -	ร - ร -
- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด

(-----เครื่องนำ-----) (-----เครื่องตาม-----)

ล - ล -	ล ดั - -	ล - ล -	ล ดั - -	- - ร ม	- - ช ล	- รื - -	ดั ล - -
- ม - ช	- - ล ช	- ม - ช	- - ล ช	- ด - -	ร ม - -	- - ดั ล	- - ช ม

- ล - -	ช ม - -	ดั ดั - -	รื รื - มั	- มั - มั	- มั - -	มั มั - -	รื รื - ดั
- - ช ม	- - ร ด	- - - ร	- - - ม	- ช - ล	- ช - ม	- - - ร	- - - ด

- - - ช	- ช ช ช	- - - ช	- - ช ล	- - - ดั	- ดั ดั ดั	- - - ดั	- - ดั รื
- - - ช	- ช ช ช	- - ม -	ร ม - -	- - - ด	- ด ด ด	- - ล -	ช ล - -

- - ช ช	- - ฟ ฟ	- - ช ช	- - ล ล	- - ช ช	- - ฟ ฟ	- - ม ม	- - ร ร
- - - ช	- - - ฟ	- - - ช	- - - ล	- - - ช	- - - ฟ	- - - ม	- - - ร

กลับต้น

เพลงเว้าปลายสร้อยสน

วรรคที่ ๑

- ด - ร	- ม - ร	- ล - ช	- - ร ร
- ช - ล	- ม - ล	- ล - ช	- ล - -

ซ้ำ

วรรคที่ ๒

- - ร ร	- - ด ด	- - ร ร	- - ช ช
- ล - -	- ช - -	- ล - -	- ช - -

ซ้ำ

วรรคที่ ๓

- ท - ล	- - ช ช	- ร - ม	- - ช ช	- ม - ร	- - ด ด	- ร - ม	- - ช ช
- ม - ล	- ช - -	- ล - ม	- ช - -	- ม - ล	- ช - -	- ล - ม	- ช - -

วรรคที่ ๔

- ท - ล	-- ซ ซ	- ร - ม	-- ซ ซ	- ม - ร	-- ด ด
- ท - ล	- ซ --	- ล - ท	- ซ --	- ท - ล	- ซ --

วรรคที่ ๕

- ด --	- ด --	- ม ซ -	- ม --	- ด --	- ด --	ร ม ซ -	- ท --
ซ ---	ซ ---	ด ร - ด	- ร - ร	ซ ---	ซ ---	--- ซ	- ล - ล

ซ้า

วรรคที่ ๖

- ท --	ล ท - ท	-- ด ร	ด -- ด	ร - ม ร	- ร - ด	- ร --	- ท --
-- ล ซ	-- ล -	ล ท --	- ซ --	ร ร ---	ด - ล -	- ซ --	ซ ล - ล

ซ้า

วรรคที่ ๗

- ด - ร	- ม - ซ	- ม - ร	-- ด ด	- ร --	- ท --
- ซ - ล	- ท - ซ	- ท - ล	- ซ --	- ซ --	ซ ล - ล

ซ้า

วรรคที่ ๘

ร ม ร -	ร ม ร -	ร ม ร -	- ด --	ร ม ร -	ร ม ร -	ร ม ร -	- ท --
--- ล	--- ล	--- ล	- ซ --	--- ล	--- ล	--- ซ	- ล - ล

ซ้า

วรรคที่ ๙

--- ล	- ซ ล ท	- ร - ท	- ล - ซ	-- ร ม	- ซ - ล	- ท - ล	- ซ - ม
- ล --	ซ - ล ท	- ร - ท	- ล - ซ	- ด --	- ซ - ล	- ท - ล	- ซ - ท

ซ้า

วรรคที่ ๑๐

--- ด	-- ร ม	- ซ - ซ	- ม --	-- ร ม	-- ฟ ซ	- ล --	ซ ฟ --
- ซ --	- ด --	--- ม	-- ร ด	- ด --	ร ม --	ฟ - ซ ฟ	-- ม ร

ซ้า

เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ

วรรคที่ ๑

- ช ล ช	- ช - ม	พ - พ ช	- - ล ล	- - พ พ	- ช - ล	- ช - พ	- ม - ร
ช - - -	พ - ร -	- ด - -	- ล - -	- พ - -	- ช - ล	- ช - พ	- ท - ล

ข้า

วรรคที่ ๒

- - - ด	- - ร ม	- ช - ช	- ม - -	- - ร ม	- - พ ช	- ล - -	ช พ - -
- ช - -	- ด - -	- - - ม	- - ร ด	- ด - -	ร ม - -	พ - ช พ	- - ม ร

ข้า

วรรคที่ ๓

- ด - ร	- ม - ร	- ล - ช	- ม - ร
- ช - ล	- ท - ล	- ล - ช	- ท - ล

ข้า

วรรคที่ ๔

- - ด ร	- - ด ร	- - ม ร	- - ด ร	- - - ด	- - ร ม	- ช - ช	- ม - -
- ล - -	ด ล - -	ด ล - -	ด ล - -	- ช - -	- ด - -	- - - ม	- - ร ด

ข้า

วรรคที่ ๕

- - - ด	- ร - -	ด - ล ด	- - - ด
- ด - -	- - ด ล	- ช - -	- ล - ช

ข้า

วรรคที่ ๖

- - ม -	ช ล - ช	- ล - -	ช ม - -
- ม - -	- ล - ช	- - ช ม	- - ร ด

ข้า

วรรคที่ ๗

- - ช ช	- ล - ช	- ล - ด	- ร - ด
- ช - -	- ล - ช	- ล - ด	- ร - ด

ข้า

วรรณคดี ๘

- ฐ - ฐ	- ม - -	- - - ด	- - ร ม	- - ฐ ล	ดํ ี ล - -	ฐ ล - -	ฐ ม - -
- - - ม	- - ร ด	- ฐ - -	- ด - -	- ม - -	- - ฐ ม	- - ฐ ม	- - ร ด

วรรณคดี ๙

- ฐ - ฐ	- ฐ - ดํ	- มํ ี รํ ี ดํ	- ท - ล
- ฐ - -	ร - - ด	- ม ร ด	- ฑ - ลุ

วรรณคดี ๑๐

- - ดํ ี ดํ ี	- รํ ี - -	ดํ ี - ล ดํ ี	- - - ดํ ี
- ด - -	- - ดํ ี ล	- ฐ - -	- ล - ฐ

ฐํ ี

วรรณคดี ๑๑

- - ม -	ฐ ล - ฐ	- ล - -	ฐ ม - -
- มุ - -	- ล - ฐ	- - ฐ ม	- - ร ด

ฐํ ี

วรรณคดี ๑๒

- - ฐ ฐ	- ล - ฐ	- ล - ดํ ี	- รํ ี - ดํ ี
- ฐ - -	- ลุ - ฐ	- ลุ - ด	- ร - ด

ฐํ ี

วรรณคดี ๑๓

- ฐ - ฐ	- ม - -	- - - ด	- - ร ม	- - ฐ ล	ดํ ี ล - -	ฐ ล - -	ฐ ม - -
- - - ม	- - ร ด	- ฐ - -	- ด - -	- ม - -	- - ฐ ม	- - ฐ ม	- - ร ด

ฐํ ี

วรรณคดี ๑๔

- ฐ - ฐ	- ฐ - ดํ ี	- มํ ี รํ ี ดํ ี	- ท - ล
- ฐ - -	ร - - ด	- ม ร ด	- ฑ - ลุ

วรรคที่ ๑๕

- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล

เพลงจินต่ายเป็ยกังเหล้ง

ท่อนที่ ๑

- - - -	ดํ ี ล - -	- - ฑ ล	- - ดํ ี -	- - - -	ดํ ี ล - -	- - ฑ ล	- - ดํ ี -
- - - -	- - ฑ ม	- ม - -	ฑ ล - ฑ	- - - -	- - ฑ ม	- ม - -	ฑ ล - ฑ

- - - -	- - - ฑ	- ดํ ี - -	ดํ ี ล - -	ฑ - ม ฑ	- - - ฑ	- - - -	- รํ ี - ดํ ี
- - - -	- ม - -	- - - ล	- - ฑ ม	- ร - -	- ม - ร	- - - -	- ร - ด

- - รํ ี รํ ี	- รํ ี - -	รํ ี ดํ ี - -	- มํ ี - ดํ ี	- - รํ ี รํ ี	- รํ ี - -	รํ ี ดํ ี - -	- ฑ - -
- ร - -	- - ดํ ี ล	- - ล ฑ	- ม - ด	- ร - -	- - ดํ ี ล	- - ล ฑ	- ร - -

ดํ ี ล - -	- - ฑ ล	- - ดํ ี -	- ล - ฑ	- - ร ร -	ม - ร ม	- - ม ม	ฑ ม - -
- - ฑ ม	- ม - -	ฑ ล - ฑ	- - - -	- - - ร	- ด - -	- - - ม	- - ร ด

- - รํ ี รํ ี -	มํ ี รํ ี - -	- - ล ล	ดํ ี ล - -	ฑ - ม ฑ	- รํ ี - ดํ ี	- - รํ ี รํ ี	- มํ ี รํ ี ดํ ี
- - - รํ ี	- - ดํ ี ล	- - - ล	- - ฑ ม	- ร - -	- ร - ด	- ร - -	- ม ร ด

กลับต้น

ท่อนที่ ๒

- - - รํ ี	- มํ ี รํ ี ดํ ี	- ล - รํ ี	- มํ ี รํ ี ดํ ี	- - - -	ดํ ี - ล ดํ ี	- มํ ี - -	- ดํ ี - ล
- - - ร	- ม ร ด	- ม - ร	- ม ร ด	- - - -	- ฑ - -	- - รํ ี ดํ ี	ล - ฑ -

- - - -	ฑ - ฑ ฑ	- ดํ ี - ฑ	- ล - ฑ	- - ล ฑ	- ล - ด	- - - ร	- - - ม
- - - -	- ฑ - -	- ด - ฑ	- ล - ฑ	- - - ฑ	- ล - ฑ	- - - ล	- - - ฑ

-----	รึ - รึ รึ	- มึ - มึ	- มึ - รึ	-----	รึ - รึ รึ	- มึ รึ ตึ	- ล - ตึ
-----	- ร - -	- ม - ฑ	- ม - ร	-----	- ร - -	- ม ร ต	- ม - ต

-----	รึ - รึ รึ	- มึ - มึ	- มึ - รึ	-----	รึ - รึ รึ	- มึ รึ ตึ	- ล - ตึ
-----	- ร - -	- ม - ฑ	- ม - ร	-----	- ร - -	- ม ร ต	- ม - ต

-----	- - - ฑ	- ตึ - ล	- ฑ - ม	-----	- - - ฑ	- ม - ฑ	ล ท - ล
-----	- ฑ - -	- ต - ม	- ฑ - ฑ	-----	- ฑ - -	- ฑ - ฑ	- ท - ล

-----	ท - ล ท	- - ล ท	- - ล ท	-----	รึ ท - -	ล ท - -	ล ท - -
-----	- ฑ - -	ล ฑ - -	ล ฑ - -	-----	- - ล ฑ	- - ล ฑ	- - ล ฑ

-----	ท - ล ท	- - ล ท	- - ล ท	-----	รึ ท - -	ล ท - -	ล ท - -
-----	- ฑ - -	ล ฑ - -	ล ฑ - -	-----	- - ล ฑ	- - ล ฑ	- - ล ฑ

-----	- ตึ - -	ตึ ล - -	ฑ - ม ฑ	- - ฑ -	- ตึ - -
- - - ต	- - - ล	- - ฑ ม	- ร - -	- ม - ม	- - ล ฑ

กลับต้น

ลูกหมด

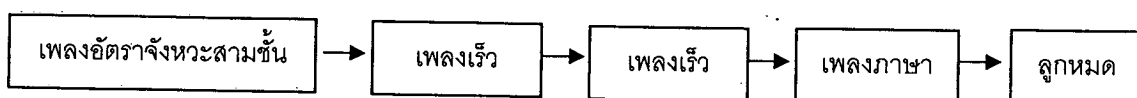
- ฑ ล	- ตึ - รึ	- มึ - รึ	- ตึ - ล	- - ฑ ฑ	- - ล ล	- - ตึ ตึ	- - รึ รึ
- พ - -	- ต - ร	- ม - ร	- ต - ม	- - - ร	- - - ม	- - - ต	- - - ร

- - ตึ รึ	- - ตึ รึ	- - ตึ รึ	- รึ - -	มึ รึ - -	รึ ตึ - -	ตึ ล - -	ล ฑ - -
ฑ ล - -	ตึ ล - -	ตึ ล - -	ตึ - - -	- - ตึ ล	- - ล ฑ	- - ฑ ม	- - ม ร

- - ฑ -	ม ฑ - ฑ	- - - -	ฑ ล - ล	- - ตึ -	ล ตึ - ตึ	- - - -	ตึ รึ - รึ
- - - ร	- - ม ร	- - ร ม	- - ฑ ม	- - - ฑ	- - ล ฑ	- - ฑ ล	- - ตึ ล

๔.๑ สังคิตลักษณ์

เพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ประกอบด้วยเพลงแสนสุดสวาทสามชั้น เพลงเร็ว ปลายสร้อยสน เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ เพลงจีนท้ายโป๊ยกังเหล็ง และจบด้วยลูกหมุด ตามลำดับ แสดงเป็นรูปแบบได้ดังนี้

เพื่อความเข้าใจในรูปแบบและสังคิตลักษณ์ของเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาทผู้วิจัย ขอกำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

๑. ตัวอักษร ก ข ค แทนท่วงทำนองต่างๆ โดยกำหนดให้ความยาวของบทเพลง เป็น ๑ หน้าทับปรบไก่ อัตราจังหวะสามชั้น หรือ ๒ ประโยคเพลงเป็นอย่างต่ำ

ในการวิเคราะห์เพลงเร็ว ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์เป็นกลุ่มเสียง ซึ่งเพลงเร็วแต่ละเพลง ผู้วิจัยกำหนดสังคิตลักษณ์ เป็น ๑ ตัวอักษร

๒. สัญลักษณ์ / แทนสัญลักษณ์การจบท่อน

ผู้วิจัยขอแสดงสังคิตลักษณ์ของเพลงเรื่องนางหงส์ ดังนี้

เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น	ท่อนที่ ๑	ใช้สัญลักษณ์ ก
เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น	ท่อนที่ ๒	ใช้สัญลักษณ์ ข
เพลงเร็วปลายสร้อยสน		ใช้สัญลักษณ์ ค
เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ		ใช้สัญลักษณ์ ง
เพลงจีนท้ายโป๊ยกังเหล็ง	ท่อนที่ ๑	ใช้สัญลักษณ์ จ
เพลงจีนท้ายโป๊ยกังเหล็ง	ท่อนที่ ๒	ใช้สัญลักษณ์ ฉ

จากสัญลักษณ์ดังกล่าวสามารถแสดงสังคิตลักษณ์ของบทเพลงต่างๆ ในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ดังต่อไปนี้

เพลงแสนสุดสวาท

ก/ ข/

เพลงเร็วปลายสร้อยสน

ค/

เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ

ง/

เพลงจีนท้ายโป๊ยกังเหล็ง

จ/ ฉ/

จากสังคีตลักษณะข้างต้น แสดงให้เห็นถึงรูปแบบของบทเพลงในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท มีความชัดเจน มีอิสระ ทั้งนี้ รายละเอียดต่างๆ ผู้วิจัยจะแสดงในสรุปผลการวิจัย

๔.๒ จังหวะ

ผู้วิจัยขอแสดงลักษณะของจังหวะ ในการบรรเลงเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ที่จะทำการวิเคราะห์ โดยจะแสดงรายละเอียด ออกเป็น ๒ ประเด็นได้แก่ จังหวะฉิ่ง และจังหวะกลอง

๔.๒.๑ จังหวะฉิ่ง

จังหวะฉิ่งที่พบในบทเพลงในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท เป็นการบรรเลงด้วยอัตราฉิ่งสามัญ แบ่งออกตามลักษณะของบทเพลงที่เรีงร้อยไว้ ได้แก่

อัตราจังหวะสามชั้นในแสนสุดสวาท สามชั้น

- - - -	- - - ฉิ่ง	- - - -	- - - ฉับ	- - - -	- - - ฉิ่ง	- - - -	- - - ฉับ
---------	------------	---------	-----------	---------	------------	---------	-----------

รูปแบบฉิ่งพิเศษ ในเพลงภาษา ที่พบในการบรรเลงเพลงสำเนียงจีนทั่วไป

- - - -	- - - ฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - -	- - - ฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
---------	------------	------------	-----------	---------	------------	------------	-----------

อัตราจังหวะชั้นเดียวในเพลงเร็ว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

๔.๒.๒ จังหวะหน้าทับ

จังหวะหน้าทับที่พบในบทเพลงในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท เป็นการบรรเลงด้วยกลองแขก แบ่งออกตามลักษณะของบทเพลงที่เรีงร้อยในเพลงเรื่องนั้นๆ ได้แก่

หน้าทับนางหน่าย ในเพลงแสนสุดสวาท สามชั้น

- ดิง - ดิง	- โจ๊ะ- โจ๊ะ	- ดิง - ดิง	- โจ๊ะ- โจ๊ะ	- ดิง - -	- ทัง - ดิง	- ทัง - ดิง	- ดิง - ทัง
-------------	--------------	-------------	--------------	-----------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับสองไม้ อัตราจังหวะ ชั้นเดียว ในเพลงเร็ว

- - โจ๊ะ โจ๊ะ	ดิงดิง - ทัม
---------------	--------------

กระสวนจังหวะพิเศษ ในเพลงสำเนียงภาษาจีนจากเพลงจีนทำยเป็ยกังเหล็ง ที่สามารถพบได้ในเพลงสำเนียงจีนทั่วไป ได้แก่ เพลงจีนขิมใหญ่ ขิมเล็ก เป็นต้น

- - - -	- - - ดิง	- ดิง - -	ดิง ดิง - ดิง
---------	-----------	-----------	---------------

๔.๓ รายละเอียดการวิเคราะห์

๔.๓.๑ เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

- - รั ม	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ม	- ม - -	ร ร - ม	- - ช ช	- ล - ด
- ด - -	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ทุ	- ทุ - ล	- - - ทุ	- ช - -	- ล - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูลดรัม x ซล x แต่พบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงปัญจมูล คือเสียง ทีในห้องที่ ๔ ห้องที่ ๕ และห้องที่ ๖ ซึ่งเป็นการใช้เสียงที่เป็นคู่ ๔ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของมือซ้อง

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นเป็นหลัก ตามรายละเอียดดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงมี และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงลา และเสียงมี

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงลา และเสียงมี

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงซอล และเสียงโด

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมี ประกอบเสียงที่

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มต้นประโยคด้วยการสับด ๓ เสียง เริ่มจากเสียงโด ซึ่งเป็นเสียงประธานของ
 กลุ่มเสียงปัญญาจมูล แล้วเคลื่อนที่ทำนองไปยังเสียงซอล และเสียงลา ด้วยมือซ้องคู่ ๘ ตามลำดับ
 ในห้องที่ ๒ มีการใช้เสียงโดสูง ซึ่งเป็นเสียงที่มีระยะห่างจากเสียงตั้งต้น คือเสียงโดในห้องที่ ๑ ถึง
 ๑ ช่วงเสียง (Octave) จากนั้นจึงค่อยลดหลั่นเสียงลงมาเป็นเสียงลา ซอล และเสียงมีตามลำดับ
 ในห้องที่ ๔ นั้น พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ปรากฏพบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงปัญญาจมูล คือเสียงที่
 ซึ่งเป็นเสียงประธานในกลุ่มเสียงปัญญาจมูลทางกลาง ประกอบด้วยเสียง ทดร x มฟ x ซึ่งถูกใช้เพื่อ
 ความสมบูรณ์ของมือซ้องนั่นเอง

วรรครับ ในห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ ที่ปรากฏเป็นเสียงแรกนั้น เป็นการย้ำเสียงมี ที่ต่อ
 เนื่องมาจากห้องที่ ๔ ตามด้วยการใช้มือซ้องในลักษณะ ซ้าย ขวาขวา ด้วยเสียง ลาและเสียงเร ที่
 เป็นคู่ ๔ ซึ่งกันและกัน แล้วกลับมาย้ำที่เสียงมีในห้องที่ ๖ เช่นเดิมก่อนที่จะเคลื่อนที่ทำนองขึ้น
 เสียงสูงผ่านเสียงซอล ด้วยลักษณะมือซ้องซ้าย ขวาขวา ผ่านเสียงลาไปลงจบด้วยเสียงโดสูง
 พยางค์เสียงที่ ๔ ห้องที่ ๘

ความโดดเด่นของทำนอง

เริ่มต้นด้วยการสับดเสียงโด เป็นการเริ่มต้นทำนองที่ชัดเจน การเคลื่อนที่ของทำนองมี
 การย้ำที่เสียงมี อยู่หลายแห่ง และไปจบด้วยเสียงโดสูงในเสียงสุดท้ายห้องที่ ๘ หากพิจารณาจะ
 พบว่านอกจากเสียงนอกบันไดเสียงที่ถูกใช้ในการตีมือซ้องคู่ ๔ นั้น ในประโยคนี้นี้เป็นการใช้กลุ่ม
 เสียงปัญญาจมูล ดรม x ซล x ที่ชัดเจนและสมบูรณ์ ทั้งนี้ มือซ้องยังเป็นรูปแบบของการใช้มือซ้องที่
 เป็นแบบแผนทั่วไป พบได้ในเพลงประเภทเสภาอื่นๆ

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒

- - / ซ ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - -	ล ล - -	ซ ซ - ม
- ฟ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ด - ร	- ด - ล	- - - ซ	- - - ทุ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียง บัญจมูล ตรม x ซล x แต่พบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียง ได้แก่ เสียงฟา ในห้องที่ ๑ ที่เป็นเสียงประธานของบันไดเสียงทางขวา ประกอบด้วยกลุ่มเสียงบัญญัติ ฟซล x ดร x และเสียงที่อยู่ในห้องที่ ๘ ที่เป็นเสียงประธานในบันไดเสียงทางนอก ประกอบด้วยกลุ่มเสียงบัญญัติ ทดร x ฟช x ทั้งนี้ การใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงดังกล่าว เป็นไปเพื่อความสมบูรณ์ของการใช้มือซ้อง

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ มีการใช้แนวเสียงวิถีลงเป็นหลัก ตามรายละเอียดดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงลา และเสียงเร

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงเร และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงเร และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงซอล และเสียงมี

ขั้นคู่

การใช้ขั้นคู่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ และขั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงขั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

เสียงขั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มต้นประโยคด้วยการระดับ ๓ เสียง เริ่มจากเสียงฟาซึ่งเป็นเสียงนอกบันไดเสียงที่เป็นเสียงประธานของบันไดเสียงทางขวา ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ต่อเนื่องของการใช้มือฆ้อง แล้วเคลื่อนที่ทำนองไปยังเสียงโด และเสียงเร ด้วยมือฆ้องคู่ ๘ ตามลำดับ ในห้องที่ ๒ มีการใช้เสียงมีสูง จากนั้นจึงค่อยลดหลั่นเสียงลงมาเป็นเสียงเร โด และเสียงลาตามลำดับ ในห้องที่ ๔ นั้น พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี

วรรครับ ทำนองได้เตรียมตัวในการเคลื่อนที่ลงเสียงต่ำ โดยย่ำที่เสียงโด ไปเสียงเร กลับมาเสียงโด แล้วลดหลั่นเสียงลงมาตามลำดับ ประกอบด้วยเสียงลา ซอลและจบด้วยเสียงมีคู่ ๔ ที่ประกอบด้วยเสียงที่ ที่เป็นเสียงนอกกลุ่มเสียง

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ นี้ ประโยคที่ ๒ วรรคทำ มีการดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกับประโยคที่ ๑ แต่เป็นการดำเนินทำนองด้วยคนละเสียง คือ ประโยคที่ ๑ นั้นเริ่มต้นด้วยเสียงโด อันเป็นประธานของกลุ่มเสียงปัญจมูลเป็นหลัก แต่ในประโยคที่ ๒ นั้นเริ่มต้นด้วยเสียงฟา ที่เป็นเสียงนอกกลุ่มเสียง ส่วนการดำเนินทำนองที่เหลือเป็นเช่นเดียวกัน เพียงแต่เปลี่ยนระดับเสียงขึ้นไปเป็นคู่ ๔

- - / ร ม	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ม	ม - -	ร ร - ม	- - ซ ซ	- ล - ด
- ด - -	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ม	- ม - ล	- - - ม	- ซ - -	- ล - ด

- - / ซ ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ด - ร	- ด - -	ล ล - -	ซ ซ - ม
- ฟ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ด - ร	- ด - ล	- - - ซ	- - - ม

จากทำนองวรรคทำของประโยคที่ ๑ และประโยคที่ ๒ สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นลักษณะของคุณลักษณะ โอด-พัน ที่เอื้อต่อการแสดงถึงความปลั่งจำเพาะ (Tonal Timbre)

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓

- - - ด	- - ร ม	- ล - -	ซ ม - -	- ม - -	- - - ด	- - / ร ม
- ซ - -	- ด - -	- - ซ ม	- - ร ด	- - ล ซ	- - ร ด	- ซ - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงขอบบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซล x แต่พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียงคือเสียงที่ในห้องที่ ๕

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ เป็นการใช้นวเสียงวิถึขึ้นเป็นหลัก ตามรายละเอียดดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถึขึ้น ด้วยเสียงโด และเสียงมี

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงมี และเสียงโด

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถึขึ้น ด้วยเสียงซอล และเสียงโด

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถึขึ้น ด้วยเสียงโด และเสียงมี

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ ไม่พบการใช้เสียงขั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากการใช้เสียงต่ำในห้องที่ ๑ คือเสียงซอลต่ำ แล้วเคลื่อนที่ขึ้นเสียงสูง ใน
ลักษณะของเสียงที่เป็นคู่ ๔ ซึ่งกันและกัน นั่นคือเสียงโด แล้วตั้งเสียงโดเป็นห้องที่ ๒ โดยใช้มือ
ลักษณะการตีทำนองซ้ายขวาขวา และเคลื่อนที่ที่ทำนองย้อนกลับในลักษณะมือซ้องขวาซ้ายซ้าย
แล้วแบ่งมือเป็นข้างละ ๒ มาจบด้วยเสียงโดในห้องที่ ๔

วรรครับ ห้องที่ ๕ และห้องที่ ๖ เป็นลักษณะของการโปรยเสียง ๓ เสียง ใช้มือซ้ายขวา
ขวา ด้วยเสียง ที ลา ซอล และ เสียง มี เร โด พบว่ามีการใช้เสียงที่ที่เป็นเสียงนอกบันไดเสียงเพื่อ
ความต่อเนื่อง ไม่ขาดตอนของการดำเนินทำนองทางซ้องวงใหญ่ และมาจบด้วยการดำเนินทำนอง
ของห้องที่ ๗ และห้องที่ ๘ ที่เป็นลักษณะเดียวกันกับห้องที่ ๑ และห้องที่ ๒

- - - ด	- - ร ม	- ล - -	ซ ม - -	- ที - -	- ม - -	- - - ด	- - ร ม
ซ - - -	- ด - -	- - ซ ม	- - ร ด	- - ลู ซ	- - ร ด	- ซ - -	- ด - -

ความโดดเด่นของท่านอง

ลักษณะการดำเนินท่านอง ทางฆ้องวงใหญ่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ นี้ใช้การขึ้นต้นและลงจบด้วยสำนวนเดียวกัน คือในห้องที่ ๑, ๒ และ ๗, ๘ ลักษณะที่เด่นชัดของท่านองเพลงประโยคนี้นี้คือ การโปรยมือ ที่ไม่ใช่การตีคู่ ๔ หรือ คู่ ๘

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

- รี่ - ท	- ล - -	ซ ซ - -	ล ล - ท	- รี่ - มี่	- รี่ - -	ท ท - -	ล ล - ซ
- ร - ท	- ล - ซ	- - - ล	- - - ท	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ซ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออกลาง ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ซลท x รม x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถีลงเป็นหลัก ตามรายละเอียดดังนี้
ท่านองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงที่ และเสียงซอล
ท่านองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงลา และเสียงที่
ท่านองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงมี และเสียงที่
ท่านองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงลา และเสียงซอล

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

ท่านองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน
ท่านองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงที่ประกอบกัน
ท่านองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกอบกัน
ท่านองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงที่ประกอบกัน
ท่านองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน
ท่านองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงมีประกอบกัน
ท่านองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มต้นทำนองด้วยการใช้คู่ ๘ เสียงเร เคลื่อนที่ลงสู่เสียงต่ำ ผ่านเสียง ที ลา แล้วค่อยๆ ดำเนินทำนองขึ้นด้วยการตีมือฆ้องในลักษณะ ซ้ายขวาขวาเสียงซอล ลา และจบด้วยเสียงที่คู่ ๘ ในห้องที่ ๔

วรรครับ เริ่มต้นด้วยเสียงเรคู่ ๘ เช่นเดียวกับห้องที่ ๑ ในวรรคทำ ต่อด้วยเสียงมีคู่ ๘ แล้วกลับมาเสียงเรเสียงเดิมก่อนจะเคลื่อนทำนองลงเสียงต่ำด้วยการตีมือฆ้องในลักษณะ ซ้ายขวาขวาเสียงที ลา และจบด้วยเสียงซอลคู่ ๘ ในห้องที่ ๘

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ มีการเปลี่ยนบันไดเสียงโดยฉับพลัน ซึ่งประโยคก่อนหน้าใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ตรีม x ซล x แต่พอเข้าสู่ประโยคที่ ๔ นี้ก็เลื่อนระดับเสียงของบันไดเสียงลงมา ๔ เสียงเป็นทางเพียงออล่างอย่างชัดเจน โดยที่ไม่มีจำนวนที่แสดงถึงการเตรียมตัวเปลี่ยนบันไดเสียงแต่อย่างใด

ประโยคที่ ๓ ที่เป็นการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน

- - - ด	- - ร ม	- ล - -	ซ ม - -	- ท - -	- ม - -	- - - ด	- - ร ม
- ซ - -	- ด - -	- - ซ ม	- - ร ด	- - ล ซ	- - ร ด	- ซ - -	- ด - -

ประโยคที่ ๔ ที่เป็นการเปลี่ยนมาใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่างอย่างฉับพลัน

- รี้ - ท	- ล - -	ซ ซ - -	ล ล - ท	- รี้ - มี่	- รี้ - -	ท ท - -	ล ล - ซ
- ร - ท	- ล - ซ	- - - ล	- - - ท	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ซ

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕

- - - ม	- - ซ ซ	- - - ล	- - ซ ซ	รี้ - มี่ -	มี่ - รี้ -	ดี้ - รี้ -	รี้ - ดี้ -
- - - ท	- ซ - -	- - - ล	- ซ - -	- ดี้ - รี้	- ดี้ - ล	- ล - ดี้	- ล - ซ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซล x พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียงคือเสียงที่ ในห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ ทั้งนี้
เพื่อความสมบูรณ์ของการใช้คู่ ๔ ของทางฆ้องวงใหญ่

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงเป็นหลัก ตามรายละเอียด
ดังนี้

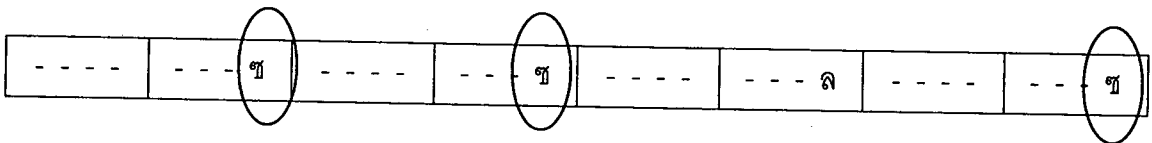
ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงมี และเสียงซอล

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงลา และเสียงซอล

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงเร และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงโด และเสียงซอล

แต่หากพิจารณาจากทำนองสารัตถะแล้ว จะพบว่า แนวเสียงของประโยคที่ ๕ นี้ เป็น
การยืมเสียงที่เสียงซอลในลักษณะของลูกเต๋า

ขั้นคู่

การใช้ขั้นคู่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ และเสียงขั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงขั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบกับเสียงที่

เสียงขั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เป็นสำนวนของการใช้ลูกเต๋าเสียงซอล เริ่มด้วยการใช้คู่ ๔ เสียงมี ประกอบกับ
เสียงที่ในห้องที่ ๑ แล้วตามด้วยการใช้สำนวนมือฆ้องในลักษณะ ซ้ายขวาขวา ด้วยเสียงซอล ใน
ห้องที่ ๒ ห้องที่ ๓ และห้องที่ ๔ เป็นการดำเนินทำนองลักษณะเดียวกันกับห้องที่ ๑ และ ๒ แต่
เปลี่ยนจากเสียงมีเป็นเสียงลาคู่ ๘ และตามด้วยเสียงซอลเช่นเดิม

วรรณกรรม เป็นการใช้สำนวนมือฆ้องในลักษณะของการตีสลัมือซ้ายขวา ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยใช้เฉพาะเสียงในกลุ่มเสียง คือเสียงมี เร โด ลา และลงท้ายด้วยเสียงซอล

ความโดดเด่นของท่านอง

ท่านองท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ พบการใช้ลูกเท่าเสียงซอล ในวรรคทำ และวรรณกรรมเป็นการดำเนินทำนองตีสลัมือซ้ายขวา แต่หากพิจารณาจากแนวเสียง จะเห็นได้ว่า ถึงดำเนินทำนองในรูปแบบที่เปลี่ยนของวรรณกรรม ก็ยังกลับมาจบด้วยเสียงซอล แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการย้ำเสียง

ทั้งนี้ เสียงซอลที่ใช้ในการย้ำนั้น เป็นเสียงลำดับที่ ๕ ของกลุ่มเสียงปัญญาจุมล ตรีม x ซล x และเป็นเสียงประธานของกลุ่มเสียงปัญญาจุมล ซลท x รม x ซึ่งประโยคที่ ๕ นี้พบว่ามี การเปลี่ยนบันไดเสียงกลับมาใช้บันไดเสียงทางเพียงอบบน เป็นการเปลี่ยนโดยฉับพลันเช่นเดียวกับประโยคที่ ๔

ประโยคที่ ๓ ที่ใช้บันไดเสียงทางเพียงอบบน

- - - ด	- - ร ม	- ล - -	ซ ม - -	- ทุ - -	- ม - -	- - - ด	- - ร ม
- ซุ - -	- ด - -	- - ซ ม	- - ร ด	- - ลุ ซุ	- - ร ด	- ซุ - -	- ด - -

ประโยคที่ ๔ ที่เปลี่ยนมาใช้บันไดเสียงทางเพียงอล่าง

- ริ - ท	- ล - -	ซ ซ - -	ล ล - ท	- ริ - มี่	- ริ - -	ท ท - -	ล ล - ซ
- ร - ทุ	- ลุ - ซุ	- - - ลุ	- - - ทุ	- ร - ม	- ร - ทุ	- - - ลุ	- - - ซุ

ประโยคที่ ๕ ที่เปลี่ยนกลับมาใช้ทางเสียงเพียงอบบนอีกครั้งหนึ่ง

- - - ม	- - ซ ซ	- - - ล	- - ซ ซ	ริ - มี่ -	มี่ - ริ -	ดี - ริ -	ริ - ดี -
- - - ทุ	- ซุ - -	- - - ลุ	- ซุ - -	- ดี - ริ	- ดี - ล	- ล - ดี	- ล - ซ

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖

ริ ดี - -	ดี ล - -	ล ซ - -	ซ ม - -	- ทุ - -	- ม - -	- - - ด	- - ร ม
- - ล ซ	- - ซ ม	- - ม ร	- - ร ด	- - ลุ ซุ	- - ร ด	- ซุ - -	- ด - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซล x พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียง คือเสียงที่ ในพยางค์เสียงที่ ๒ ห้องที่ ๕

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖ พบการใช้แนวเสียงวิธีขึ้นและวิธีลงประกอบกัน ดังนี้
ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิธีลง ด้วยเสียงซอล และเสียงมี
ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิธีลง ด้วยเสียงเร และเสียงโด
ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิธีขึ้น ด้วยเสียงซอล และเสียงโด
ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิธีลง ด้วยเสียงโด และเสียงมี

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ ไม่พบการใช้เสียงขั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองในวรรคทำ เป็นการใช้นิ้วนิ้วมือซ่งที่แบ่งมือขวาขวา ซ้าย
ซ้าย สลับกับจนหมดวรรค โดยใช้เสียงในกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรม x ซล x เท่านั้น ได้แก่เสียง เร โด
ลา ซอล มี เร และเสียงโด ปิดท้ายในห้องที่ ๔

ห้องที่ ๕ และห้องที่ ๖ เป็นลักษณะของการโปรยเสียง ๓ เสียง ใช้มือซ้ายขวาขวา ด้วย
เสียง ที่ ลา ซอล และ เสียง มี เร โด พบว่ามีการใช้เสียงที่ที่เป็นเสียงนอกบันไดเสียงเพื่อความ
ต่อเนื่อง ไม่ขาดตอนของการดำเนินทำนองทางซ่งวงใหญ่ และมาจบด้วยการดำเนินทำนองของ
ห้องที่ ๗ และห้องที่ ๘ ที่เป็นลักษณะเดียวกันกับห้องที่ ๑ และห้องที่ ๒

ความโดดเด่นของทำนอง

วรรคทำ ประโยคที่ ๖ ห้องที่ ๑ - ห้องที่ ๔ นั้นเป็นลักษณะของสำนวนต่อเนื่องมาจาก
วรรครับ ประโยคที่ ๕

- - - ม	- - ซ ซ	- - - ล	- - ซ ซ	ริ - มี -	มี - ริ -	ดี - ริ -	ริ - ดี -
- - - ทุ	- ซุ - -	- - - ลุ	- ซุ - -	- ดี - ริ	- ดี - ล	- ล - ดี	- ล - ซุ

รึ คื - -	คื ล - -	ล ช - -	ช ม - -	- ทุ -)	- ม -)	- - - ด	- - ร ม
- - ล ช	- - ช ม	- - ม ร	- - ร ด	- - ล ช	- - ร ด	- ช - -	- ด - -

ทั้งสองสำนวนนั้น เหมือนกันที่เป็นการไล่เสียงจากเสียงสูงลงเสียงต่ำ โดยใช้เสียงในกลุ่มเสียงพยัญมูลเท่านั้น แต่มีความแตกต่างกันเรื่องของการใช้มือ ที่สำนวนแรกเป็นการใช้มือซ้ายขวาสลับกันทั้งหมด และสำนวนที่ ๒ เป็นการแบ่งมือซ้ายขวาอย่างละเท่าๆ กัน

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๗

- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ช ช - ล	- คื - รึ	- ด - -	ล ล - -	ช ช - ม
- ทุ - ล	- - - ทุ	- - - ช	- - - ล	- ด - ร	- ด - ล	- - - ช	- - - ทุ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๗ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงขอบบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงพยัญมูล ๓ ร ม x ช ล x แต่พบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงคือเสียงที่ในห้องที่ ๑ ห้องที่ ๒ และห้องที่ ๓

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๗ พบแนวเสียงในวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน มีรายละเอียดดังนี้
 ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงลา และเสียงที่
 ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงซอล และเสียงลา
 ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงเร และเสียงลา
 ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงซอล และเสียงมี

ขั้นคู่

การใช้ขั้นคู่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ และ เสียงขั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

เสียงขั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมี ประกอบเสียงที่
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มต้นด้วยเสียงมี คู่ ๔ ที่มีเสียงที่ เสียงนอกกลุ่มเสียงประกอบกับเสียงมี แล้วตี
 ย้ำทำนอง ในลักษณะของมือ ซ้ายขวาขวา ลดเสียงลงไปที่เสียงเร ขึ้นมาเสียงมี เสียงซอล
 ตามลำดับแล้วจบลงด้วยเสียงลา คู่ ๘ ในห้องที่ ๔

วรรครับ ทำนองเคลื่อนที่จากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ โดยตั้งต้นที่เสียงโด คู่ ๘ เสียงเร แล้ว
 กลับมาที่เสียงโดอีกครั้งในห้องที่ ๖ จากนั้นไล่เสียงลง ผ่านเสียงลา เสียงซอล โดยการใช้มือซึ้งใน
 ลักษณะการตีซ้ายขวาขวา แล้วมาสิ้นสุดที่เสียงมีคู่ ๔ ในห้องที่ ๘ ซึ่งเป็นเสียงเดียวกับเสียงเริ่มต้น
 ประโยค

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๗ นี้ พบว่าเป็นสำนวนเพลงที่เป็นแบบแผนทั่วไป ที่พบได้ในเพลง
 ประเภทเสภา หรือมโหรี

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๘

- ล - -	ช ม - -	ด ด - -	ร ร - มี	- มี - มี	- มี - -	มี มี - -	ร ร - ด
- - ช ม	- - ร ด	- - - ร	- - - ม	- ช - ล	- ช - ม	- - - ร	- - - ด

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกับเพลงสามสอดแหวน ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๙

- - - ล	- - ด ด	- - - ร	- - ด ด	ร - มี -	มี - ร -	ด - ร -	ร - ด -
- - - ม	- ด - -	- - - ร	- ด - -	- ด - ร	- ด - ล	- ล - ด	- ล - ช

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๙ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๙ พบแนวเสียงวิถึลงเป็นหลัก ดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถึขึ้น ด้วยเสียงลา และเสียงโด

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงเร และเสียงโด

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงเร และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงโด และเสียงซอล

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๙ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ เสียงชั้นคู่ ๘ ตาม
รายละเอียดดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เป็นสำนวนของการใช้ลูกเท่าเสียงโด เริ่มด้วยการใช้คู่ ๔ เสียงลาประกอบกับ
เสียงมีในห้องที่ ๑ แล้วตามด้วยการใช้สำนวนมือฆ้องในลักษณะ ซ้ายขวาขวา ด้วยเสียงโด ในห้อง
ที่ ๒ ห้องที่ ๓ และห้องที่ ๔ เป็นการดำเนินทำนองลักษณะเดียวกันกับห้องที่ ๑ และ ๒ แต่เปลี่ยน
จากเสียงลาเป็นเสียงเรคู่ ๘ และตามด้วยเสียงโดเช่นเดิม

วรรครับ เป็นการใช้สำนวนมือฆ้องในลักษณะของการตีสลับมือซ้ายขวา ตั้งแต่ต้นจนจบ
โดยใช้เฉพาะเสียงในกลุ่มเสียง คือเสียงมี เร โด ลา และลงท้ายด้วยเสียงซอล

ความโดดเด่นของท่านอง

การดำเนินท่านองในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๙ นี้ เมื่อพิจารณาจากสำนวน โครงสร้างของมือฆ้องแล้ว จะพบว่า เป็นสำนวนเดียวกันกับ ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ ต่างกันที่วรรคทำ ที่เปลี่ยนเสียงลูกเท่า จากเสียงซอล ของประโยคที่ ๕ เป็นเสียงโด ของประโยคที่ ๙

ประโยคที่ ๕ ที่พบการใช้ลูกเท่าเสียงซอล

---	ม	--	ซ ซ	---	ล	--	ซ ซ	ริ -	มี -	มี -	ริ -	ดี -	ริ -	ริ -	ดี -
---	ท	-	ซ - -	---	ล	-	ซ - -	-	ดี -	ริ -	-	ดี -	ล -	ดี -	-

ประโยคที่ ๙ ที่พบการใช้ลูกเท่าเสียงโด

---	ล	--	ดี ดี	---	ริ	--	ดี ดี	ริ -	มี -	มี -	ริ -	ดี -	ริ -	ริ -	ดี -
---	ม	-	ด - -	---	ร	-	ด - -	-	ดี -	ริ -	-	ดี -	ล -	ดี -	-

ทั้งนี้ ลูกเท่าที่ปรากฏพบในวรรคทำของประโยคที่ ๕ และ ประโยค ที่ ๙ นั้น ยังคงใช้สำนวนเพลงเดิมในการต่อทำยในวรรครับเช่นเดียวกัน

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๐

(-----เครื่องนำ-----) (-----เครื่องตาม-----)

ม -	ร ม	ซ -	ม ซ	--	ซ ล	-	ดี - -	ม -	ร ม	ซ -	ม ซ	--	ซ ล	ดี -	ล ดี
-	ด - -	-	ร - -	ร	ม - -	ซ -	ล ซ	-	ด - -	-	ร - -	ร	ม - -	-	ซ - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๐ พบการใช้บันไดเสียงเพียงขอบบน ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ๑ ๒ ๓ ๔ ๕

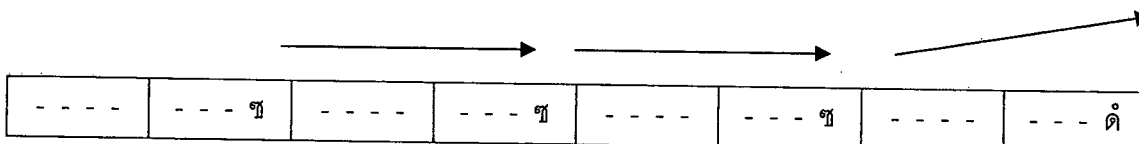
แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๐ โดยพบแนวเสียงวิถี่ขึ้นและวิถี่ลงประกอบกัน ดังนี้
 ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถี่ขึ้น ด้วยเสียงมี และเสียงซอล
 ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถี่ลง ด้วยเสียงลา และเสียงซอล

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถี่ขึ้น ด้วยเสียงมี และเสียงซอล

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถี่ขึ้น ด้วยเสียงลา และเสียงโด

แต่หากพิจารณาจากทำนองสารัตถะแล้ว จะพบว่า แนวเสียงของประโยคที่ ๑๐ นี้ อยู่ในลักษณะของการขึ้นเสียงซอลเป็นสำคัญ

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๐ ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เป็นสำนวนการถาม ในห้องที่ ๑ ถึง ห้องที่ ๓ เป็นการเคลื่อนที่ทำนองขึ้นสู่เสียงสูง โดยใช้เสียงในกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรีม x ซลx เป็นเสียงในการดำเนินทำนอง ทำนองเป็นลักษณะของการวนเสียงขึ้นไปจนถึงเสียงสูง ซึ่งในห้องที่ ๔ ที่เป็นห้องสุดท้ายของวรรค ทำนองควรจะเดินทางไปสู่เสียงปลายทาง ที่ควรจะเป็นเสียงโด แต่กลายเป็นวกกลับลงมาที่เสียงซอล

วรรครับ เป็นสำนวนการตอบ เป็นลักษณะของการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับวรรคทำ แต่ในห้องที่ ๘ ที่เป็นห้องสุดท้ายของวรรค พยางค์เสียงที่ ๔ เปลี่ยนจากเสียงซอล เป็นเสียงโด ที่ให้ความรู้สึกถึงการจบประโยคที่สมบูรณ์

สำนวนถาม

ม - ร ม	ซ - ม ซ	- - ซ ล	- ด -
- ด - -	- ร - -	ร ม - -	ซ - ล ซ

สำนวนตอบ

ม - ร ม	ซ - ม ซ	- - ซ ล	ด - ล ด
- ด - -	- ร - -	ร ม - -	- ซ - -

ความโดดเด่นของท่านอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๐ เป็นการดำเนินทำนองลักษณะสำนวนการถาม-ตอบ ที่มีการดำเนินทำนองที่เหมือนกัน ต่างกันเพียงเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค สามารถอนุมานได้ว่าเป็นกลวิธีการประพันธ์เพลงที่เป็นการตั้งความความหวัง (Expectation) ให้กับผู้ฟัง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๑

(-----เครื่องนำ-----) (-----เครื่องตาม-----)

- - ซ ล	ด - ล ด	- - ด รั	- ม - -	- - ซ ล	ด - ล ด	- - ด รั	ม - รั ม
ร ม - -	- ซ - -	ซ ล - -	ด - รั ด	ร ม - -	- ซ - -	ซ ล - -	- ด - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียง
 ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๑ พบแนวเสียงในวิถีขึ้นเป็นหลัก ดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงลา และเสียงโด

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถีลง ด้วยเสียงเร และเสียงโด

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงลา และเสียงโด

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถีขึ้น ด้วยเสียงเร และเสียงมี

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๐ ไม่พบการใช้เสียงขั้นคู่

การเคลื่อนที่ของท่านอง

วรรคทำ เป็นสำนวนการถาม ในห้องที่ ๑ ถึง ห้องที่ ๓ เป็นการเคลื่อนที่ของท่านองขึ้นสู่เสียงสูง โดยใช้เสียงในกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรม x ซลx เป็นเสียงในการดำเนินทำนอง ทำนองเป็นลักษณะของการรวนเสียงขึ้นไปจนถึงเสียงสูง ซึ่งในห้องที่ ๔ ที่เป็นห้องสุดท้ายของวรรค ทำนองควรจะเดินทางไปสู่เสียงปลายทาง ที่ควรจะเป็นเสียงมี แต่กลายเป็นวกกลับลงมาที่เสียงโด

วรรณครี เป็นสำนวนการตอบ เป็นลักษณะของการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับวรรณครีทำ แต่ในห้องที่ ๘ ที่เป็นห้องสุดท้ายของวรรณครี พยางค์เสียงที่ ๔ เปลี่ยนจากเสียงโด เป็นเสียงมี ที่ให้ความรู้สึกถึงการจบประโยคที่สมบูรณ์

สำนวนถาม

- - ซ ล	ดี - ล ดี	- - ดี รี่	- มี - -
ร ม - -	- ซ - -	ซ ล - -	ดี - รี่ ดี

สำนวนตอบ

- - ซ ล	ดี - ล ดี	- - ดี รี่	มี - รี่ มี
ร ม - -	- ซ - -	ซ ล - -	- ดี - -

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๑ เป็นลักษณะทำนองลูกชด ที่เป็นสำนวนการถามตอบสำนวนการถาม-ตอบ ที่มีการดำเนินทำนองที่เหมือนกัน ต่างกันเพียงเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรณครี สามารถอนุมานได้ว่าเป็นกลวิธีการประพันธ์เพลงที่เป็นการตั้งความความหวัง (Expectation) ให้กับผู้ฟัง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๒

- - ด ด	- - ร ร	- - ม ม	- - ซ ซ	- - ล ล	- - ซ ซ	- - ม ม	- - ร ร
- - - ซ	- - - ล	- - - ทุ	- - - ซ	- - - ล	- - - ซ	- - - ทุ	- - - ล

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ตรม x ซล x และพบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงปัญญามูล คือเสียงที่ ที่เป็นเสียงประธานในบันไดเสียงทางนอก ทั้งนี้ การใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงปัญญามูลนั้น เพื่อความสมบูรณ์ของการใช้บรรเลงทางฆ้องวงใหญ่นั้นเอง

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๒ พบแนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกันดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถึขึ้น ด้วยเสียงโด และเสียงเร
 ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถึขึ้น ด้วยเสียงมี และเสียงซอล
 ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงลา และเสียงซอล
 ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงมี และเสียงเร

ขั้นคู่

การใช้ขั้นคู่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๒ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ และเสียงขั้นคู่ ๘ ดังนี้
 เสียงขั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโด ประกอบกับเสียงซอล
 ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบกับเสียงลา
 ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบกับเสียงที่
 ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบกับเสียงที่
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบกับเสียงลา

เสียงขั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๒ เป็นดำเนินทำนองที่ใช้มือซ้องในลักษณะ การตีด้วยมือซ้าย
 หนึ่งครั้ง แล้วตามด้วยเสียงคู่ ๔ หรือ คู่ ๘ ทันที เป็นเช่นเดียวกันทุกห้อง โดยเสียงที่เริ่มกับเสียงที่
 เป็นคู่เสียงนั้นเป็นเสียงเดียวกัน ประกอบไปด้วยเสียง โด เร มี ซอล ลา แล้วจึงวกกลับมาเสียง ซอล
 มี และจบด้วยเสียงเร

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๒ เป็นการดำเนินทำนองที่เป็นการเตรียมความพร้อม เพื่อจะ
 เปลี่ยนสำนวนในวรรคต่อไป การจบด้วยเสียงเร ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๒ (Supertonic) ของกลุ่มเสียง
 ปัญจมูล ธรรม x ซล x ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ไม่สมบูรณ์

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑

(-----เครื่องนำ-----) (-----เครื่องตาม-----)

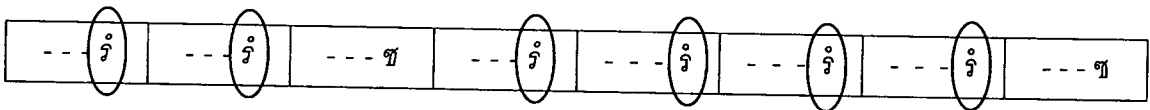
- รี้ มี้ รี้	-- มี้ รี้	-- มี้ -	ล ท ดี้ รี้	- รี้ มี้ รี้	-- มี้ รี้	-- มี้ รี้	----
ร ----	ดี้ รี้ --	ดี้ รี้ - ฮ	-----	รี้ ----	ดี้ รี้ --	ดี้ รี้ --	ดี้ ท ล ฮ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง บัญญัติ ๓ ครม x ๓ ล x พบการใช้เสียงนอบบันไดเสียง คือเสียงที่ ในห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ และ ห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ พบแนวเสียง การย่นเสียงเร เป็นสำคัญโดยพิจารณาจากทำนอง สวรรค์ดะ ดังนี้

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เป็นสำนวนการถาม เป็นสำนวนการเก็บ ย่นที่เสียงเรวนไปมาในห้องที่ ๑ และ ห้องที่ ๒ พอเข้าสู่ห้องที่ ๓ เป็นการตั้งหลักที่เสียงซอล เพื่อจะดำเนินทำนองไปให้ถึงเสียงเร ใน พยางค์เสียงที่ ๔ ห้องที่ ๔ และเพื่อความสอดคล้องระหว่างกลอนเพลงกับพยางค์เสียง

วรรครับ เป็นสำนวนการตอบ เป็นลักษณะของการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับวรรคทำ พบการใช้สำนวนมือซ้องในลักษณะแบ่งมือซ้ายขวา เท่า ๆ กัน แต่ยังคงย่ำที่เสียงเร เช่นเดียวกับ ในวรรคทำ และสิ้นสุดการดำเนินทำนองในห้องที่ ๘ โดยลดหลั่นเสียงลงไปจบที่เสียงซอล

สำนวนถาม

- รี้ มี้ รี้	- - มี้ รี้	- - มี้ -	ล ท ดี้ รี้
ร - - -	ดี้ รี้ - -	ดี้ รี้ - ช	- - - -

สำนวนตอบ

- รี้ มี้ รี้	- - มี้ รี้	- - มี้ รี้	- - - -
รี้ - - -	ดี้ รี้ - -	ดี้ รี้ - -	ดี้ ท ล ช

ความโดดเด่นของท่านอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ เป็นลักษณะท่านองลูกซัด ที่เป็นสำนวนการถามตอบที่ใช้การย้ำเสียงเร ในวรรคทำ ทำให้เกิดความรู้สึกว่า วรรครับก็จะต้องจบด้วยเสียงเรเช่นกัน แต่กลับจบด้วยเสียงซอล สอดคล้องกับเงื่อนไขการประพันธ์เพลงในการสร้างความคาดหวัง (Expectation)

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒

(----- เครื่องนำ -----) (----- เครื่องตาม -----)

- ช ล ช	- - ล ช	- - ล -	ร ม ฟ ช	- - ร ม	ช - ม ช	- - ช ล	ดี้ - ล ดี้
ช - - -	ฟ ช - -	ฟ ช - ด	- - - -	- ด - -	- ร - -	ร ม - -	- ช - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ๑ ๒ x ๓ x ๔ แต่พบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงด้วยได้แก่ เสียง ฟา ซึ่งเป็นเสียงประธาน (Tonic) ของบันไดเสียงทางซวา ในห้องที่ ๒ ห้องที่ ๓ ห้องที่ ๔ ห้องที่ ๕ ห้องที่ ๖ และห้องที่ ๗

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ พบแนวเสียง การยืมเสียงซอล เป็นสำคัญโดยพิจารณาจากท่านองสารัตถะ ดังนี้

- - (ช)	- - (ช)	- - - ด	- - (ช)	- - - ม	- - - (ช)	- - - ล	- - - ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ ไม่พบการใช้เสียงขั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เป็นสำนวนการถาม เป็นสำนวนการเก็บ ยืนที่เสียงซอลวนไปมาในห้องที่ ๑ และห้องที่ ๒ พอเข้าสู่ห้องที่ ๓ เป็นการตั้งหลักที่เสียงโด เพื่อจะดำเนินทำนองไปให้ถึงเสียงซอล ใน พยางค์เสียงที่ ๔ ห้องที่ ๔ และเพื่อความสอดคล้องระหว่างกลอนเพลงกับพยางค์เสียง ทั้งนี้พบ การใช้เสียงนอกบันไดเสียง คือเสียงฟาเพื่อความต่อเนื่อง กลมกลืนของทำนองเพลง

วรรครับ เป็นสำนวนการตอบ เริ่มจากเสียงโด แล้วเรียงเสียงตามกลุ่มเสียงปัญจมูล จาก เสียงต่ำขึ้นเสียงสูง จนไปจบที่เสียงโดสูง ที่เป็นเสียงประธานของบันไดเสียงทางเพียงอบบน

สำนวนถาม

- ซ ล ซ	- - ล ซ	- - ล -	ร ม ฟ ซ
ซ - - -	ฟ ซ - -	ฟ ซ - ด	- - - -

สำนวนตอบ

- - ร ม	ซ - ม ซ	- - ซ ล	ดํ - ล ดํ
- ด - -	- ร - -	ร ม - -	- ซ - -

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองของท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ มีความสอดคล้องกับ ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ ในแง่ของสำนวนเพลง มีความแตกต่างกันที่เรื่องการใช้เสียง ซึ่งเสียงเร ที่พบในประโยคที่ ๑ นั้น เป็นเสียงลำดับที่ ๒ (Supertonic) ของกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรีม x ซล x และเมื่อเปลี่ยนทำนองไป ประโยคที่ ๒ เสียงเรได้เลื่อนขึ้นไป ๔ เสียง คือเป็นเสียงซอล ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ ๕ (Dominant) ของกลุ่มเสียงปัญจมูลเดียวกัน ดังนี้

ประโยคที่ ๑ ที่ใช้เสียงเรเป็นสำคัญ

(----- เครื่องนำ -----) (----- เครื่องตาม -----)

- รํ มํ รํ	- - มํ รํ	- - มํ -	ล ท ดํ รํ	- รํ มํ รํ	- - มํ รํ	- - มํ รํ	----
ร - - -	ดํ รํ - -	ดํ รํ - ซ	-----	รํ - - -	ดํ รํ - -	ดํ รํ - -	ดํ ท ล ซ

ประโยคที่ ๑ ที่ใช้เสียงซอลเป็นสำคัญ

(----- เครื่องนำ -----) (----- เครื่องตาม -----)

- ซ ล ซ	- ซ ล ซ	- ซ ล -	ร ม ฟ ซ	- - ร ม	ซ - ม ซ	- - ซ ล	ดี - ล ดี
ซ - - -	ฟ - - -	ฟ - - ด	- - - -	- ด - -	- ร - -	ร ม - -	- ซ - -

จากการพิจารณาทำนองดังกล่าว พบว่า การดำเนินทำนองในลักษณะ นี้ สอดคล้องกับลักษณะของหลักประพันธ์เพลงไทยในเรื่องของ โอด-พัน ที่เป็นการดำเนินทำนองแบบเดิม ต่างระดับเสียงกันเพื่อแสดงถึงความปลั่งจำเพาะ (Tonal Timbre) ของการบรรเลงเครื่องดนตรีต่างๆ

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓

(--- เครื่องนำ ---) (--- เครื่องตาม ---) (--- เครื่องนำ ---) (--- เครื่องตาม ---)

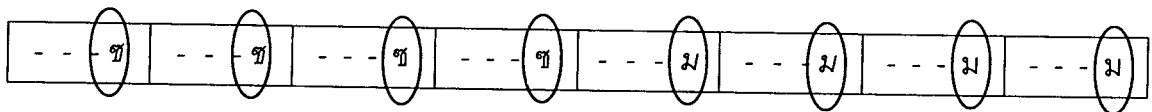
ซ - ล -	ล - ล -	ซ - ล -	ล - ล -	ม - ซ -	ซ - ซ -	ม - ซ -	ซ - ซ -
- ซ - ซ	- ซ - ซ	- ซ - ซ	- ซ - ซ	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ดรัม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการย่นเสียงซอล และเสียงมี เป็นสำคัญโดยพิจารณาจากทำนองสาร์ตตะ ดังนี้

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ เป็นลักษณะทำนองลูกล้อ ที่มีการลดทอนเหลือสำหรับละ ๒ ห้อง กล่าวคือ เครื่องนำล้อนำ ๒ ห้อง และเครื่องตามรับอีก ๒ ห้องเพลง

สำนวนแรกในวรรคทำ เป็นการใช้เสียงซอลเป็นที่ตั้ง สลับกับเสียงลาแล้วจบด้วยเสียงซอล ในส่วนของเครื่องตาม ใช้มือซ้องในลักษณะของการตีด้วยมือซ้ายขวาสลับกัน

สำนวนที่ ๒ ในวรรครับ เป็นการใช้เสียงมีเป็นที่ตั้ง สลับกับเสียงซอลแล้วจบด้วยเสียงมี ในส่วนของเครื่องตาม ใช้มือซ้องในลักษณะของการสับมือ หรือตีซ้ายขวาสลับกัน

ความโดดเด่นของทำนอง

เป็นสำนวนของลูกล้อ ที่เครื่องนำและเครื่องตามจำเป็นต้องบรรเลงให้สอดคล้องกัน ทั้งนี้ รูปแบบของสำนวนเพลงประโยคที่ ๓ นี้ ให้ความรู้สึกถึงการลดทอนมาจากสำนวนเพลงประโยคที่ ๒

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔

(--- เครื่องนำ ---)   (--- เครื่องตาม ---)   (--- เครื่องนำ ---)   (--- เครื่องตาม ---)

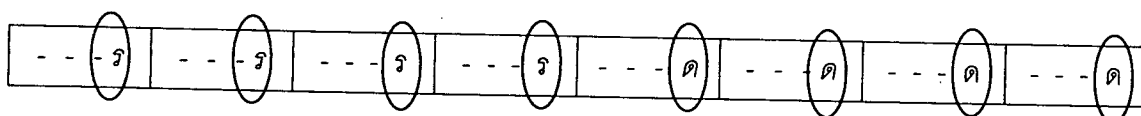
ร - ม -	ม - ม -	ร - ม -	ม - ม -	ด - ร -	ร - ร -	ด - ร -	ร - ร -
- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔ พบการขึ้นเสียงเร และเสียงโด เป็นสำคัญโดยพิจารณาจาก ทำนองสาร์ตตะ ดังนี้

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔ เป็นลักษณะทำนองลูกล้อ เช่นเดียวกับทำนองเพลงในประโยคที่ ๓ แต่เปลี่ยนเสียงเท่านั้น โดยมีการลดทอนเหลือสำหรับละ ๒ ห้อง กล่าวคือ เครื่องนำล้อนำ ๒ ห้อง และเครื่องตามรับอีก ๒ ห้องเพลง

สำนวนแรกในวรรคทำ เป็นการใช้เสียงเรเป็นที่ตั้ง สลับกับเสียงมีแล้วจบด้วยเสียงเร ในส่วนของเครื่องตาม ใช้มือฆ้องในลักษณะของการสับมือ หรือตีซ้ายขวาสลับกัน

สำนวนที่ ๒ ในวรรครับ เป็นการใช้เสียงโดเป็นที่ตั้ง สลับกับเสียงเรแล้วจบด้วยเสียงโด ในส่วนของเครื่องตาม ใช้มือฆ้องในลักษณะของการสับมือ หรือตีซ้ายขวาสลับกัน

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔ เป็นสำนวนของลูกล้อ ที่เครื่องนำและเครื่องตามจำเป็นต้องบรรเลงให้สอดคล้องกัน ทั้งนี้ รูปแบบของสำนวนเพลงประโยคที่ ๔ นี้ เป็นสำนวนเดียวกับประโยคที่ ๓ ที่ให้ความรู้สึกถึงการลดทอนมาจากสำนวนเพลงประโยคที่ ๒

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕

(----- เครื่องนำ -----) (----- เครื่องตาม -----)

ล - ล -	ล ดั - -	ล - ล -	ล ดั - -	- - ร ม	- - ช ล	- ริ - -	ดั ล - -
- ม - ช	- - ล ช	- ม - ช	- - ล ช	- ด - -	ร ม - -	- - ดั ล	- - ช ม

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงขอบบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นและวิถี่ลงประกอบกัน

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ ไม่พบการใช้เสียงขั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

จำนวนเพลงในประโยคที่ ๕ นี้เป็นจำนวนลูกชด โดยที่เครื่องนำ จะดำเนินทำนองนำ ด้วยการขึ้นเสียงซอล โดยใช้เสียงลาเป็นตัวเชื่อมเสียงซอลกับเสียงมี และเสียงโด พิจารณาพบว่าเป็นการซ้ำทำนองย่อยภายในวรรคทำ คือ ห้องที่ ๑ - ๒ และห้องที่ ๓ - ๔ เป็นประโยคการถาม

วรรครับ เครื่องตามดำเนินทำนอง เป็นประโยคการตอบ โดยเริ่มจากเสียงโด เรียงกัน ๓ เสียง คือเสียงเร มี แล้วข้ามไปเสียงซอล และเสียงลา ก่อนจะดำเนินทำนองย้อนถวิลลงมาจากเสียงเร โด ลา ซอล และมี โดยการใช้มือฆ้องในลักษณะการแบ่งมือซ้ายขวาเท่าๆ กัน

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองของท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ นี้เป็นจำนวนลูกชด ที่เครื่องดนตรีประเภทนำ กับเครื่องดนตรีประเภทตามจะดำเนินทำนองไม่เหมือนกัน

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖

- ล - -	ซ ม - -	ดํ ดํ - -	รํ รํ - มี	- มี - มี	- มี - -	มี มี - -	รํ รํ - ดํ
- - ซ ม	- - ร ด	- - - ร	- - - ม	- ซ - ล	- ซ - ม	- - - ร	- - - ด

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกับเพลงสามสอดแหวน ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๗

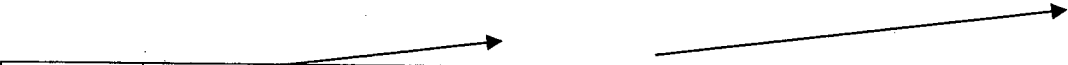
- - - ซ	- ซ ซ ซ	- - - ซ	- - ซ ล	- - - ดํ	- ดํ ดํ ดํ	- - - ดํ	- - ดํ รํ
- - - ซ	- ซ ซ ซ	- - ม -	ร ม - -	- - - ด	- ด ด ด	- - ล -	ซ ล - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๗ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ดรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๗ พบแนวเสียงในวิถีขึ้น

- - - ชู	- ชู ชู ชู	- - - ชู	- - ชู ล	- - - ดิ่ง	- ดิ่ง ดิ่ง ดิ่ง	- - - ดิ่ง	- - - ดิ่ง วิ่ง
- - - ชู	- ชู ชู ชู	- - ม -	ร ม - -	- - - ด	- ด ด ด	- - ล -	ช ล - -

ขั้นคู่

การใช้ขั้นคู่ในท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๗ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๘ ดังนี้
เสียงขั้นคู่ ๘

- ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน
- ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน
- ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๓ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน
- ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน
- ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน
- ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน
- ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๓ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน
- ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มด้วยการย้ายเสียงในห้องที่ ๑ - ๒ เสียงซอลคู่ ๘ แล้วตามด้วยการใช้มือฆ้อง
ในลักษณะการแบ่งมือซ้ายขวาในห้องที่ ๓ - ๔ ที่เริ่มต้นจากเสียงมี แล้วเคลื่อนที่ไปยังเสียงลา

วรรครับ เป็นการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับวรรคทำ แต่เลื่อนเสียงขึ้นมา ๔ เสียงเป็น
เสียงโด เริ่มด้วยการย้ายเสียงในห้องที่ ๕ - ๖ เสียงโดคู่ ๘ แล้วตามด้วยการใช้มือฆ้องในลักษณะ
การแบ่งมือซ้ายขวาในห้องที่ ๓ - ๔ ที่เริ่มต้นจากเสียงลา แล้วเคลื่อนที่ไปยังเสียงเร

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองของประโยคที่ ๗ นี้ ทั้งวรรคทำและวรรครับ ดำเนินทำนองในลักษณะ
เดียวกัน แต่มีการเปลี่ยนเสียงขึ้นไป ๔ เสียง และสำนวนการย้ายทำนองเช่นนี้ แสดงถึงความรู้สึกที่
มั่นคง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘

- - ซ ซ	- - ฟ ฟ	- - ซ ซ	- - ล ล	- - ซ ซ	- - ฟ ฟ	- - ม ม	- - ร ร
- - - ซ	- - - ฟ	- - - ซ	- - - ล	- - - ซ	- - - ฟ	- - - ท	- - - ล

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ พบการใช้บันไดเสียงทางขวา ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ฟซล x ดร x และพบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงปัญญามูล คือเสียงมี ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๓ (Mediant) ในบันไดเสียงทางเพียงอบน ทั้งนี้ การใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงปัญญามูลนั้น เพื่อความสมบูรณ์ของสำนวนเพลง

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ พบแนวเสียงวิถึลงเป็นหลัก ดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงซอล และเสียงฟา

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถึขึ้น ด้วยเสียงซอล และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงซอล และเสียงฟา

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถึลง ด้วยเสียงมี และเสียงเร

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่ในท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบกับเสียงที่

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบกับเสียงลา

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงฟาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงซอลประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงฟาประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ นี้ เป็นดำเนินทำนองที่ใช้มือซ้องในลักษณะ การตีด้วยมือซ้ายมือเดียวหนึ่งครั้ง แล้วตามด้วยเสียงคู่ ๔ หรือ คู่ ๘ ทันที เป็นเช่นเดียวกันทุกห้อง โดยเสียงที่เริ่มกับเสียงที่เป็นคู่เสียงนั้นเป็นเสียงเดียวกัน ประกอบไปด้วยเสียงซอล ฟา ซอล ลา แล้วจึงวกกลับมาเสียง ซอล ฟา มีและจบด้วยเสียงเร

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ เป็นการดำเนินทำนองที่เป็นการเตรียมความพร้อม เพื่อจะเปลี่ยนสำนวนในวรรคต่อไป การจบด้วยเสียงเร ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๖ (Submediant) ในกลุ่มเสียงปัญญามูล ฟซล x ดร x และเป็นเสียงลำดับที่ ๒ (Supertonic) ของกลุ่มเสียงปัญญามูล ดรม x ซล x ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ไม่สมบูรณ์

การดำเนินทำนองของประโยคที่ ๘ นี้ เป็นการเปลี่ยนบันไดเสียงอย่างฉับพลัน จากบันไดเสียงทางเพียงออบน มาเป็นบันไดเสียงทางขวา ซึ่งห่างกัน ๔ คู่เสียง อย่างไรก็ตาม ยังพบการใช้เสียงนอกกลุ่มบันไดเสียงขวา คือเสียงมี ในห้องที่ ๗ ซึ่งเสียงมีนี้ เป็นเสียงลำดับที่ ๓ (Mediant) ในบันไดเสียงทางเพียงออบน ทำให้รู้สึกว่า การเปลี่ยนบันไดเสียงในครั้งนี้ ไม่สมบูรณ์ กล่าวคือทำนองนั้นสามารถเป็นได้ทั้งบันไดเสียงทางขวาและทางเพียงออบน ซึ่งสอดคล้องกับท่วงทำนองในส่วนอื่นๆ ของบทเพลง

สรุปการวิเคราะห์เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น

เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น พบการใช้บันไดเสียงหลักคือ บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ดรม x ซล x นอกจากนั้นยังพบการใช้บันไดเสียงทางเพียงอล่าง ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ซลท x ดรม x และบันไดเสียงทางขวา ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ฟซล x ดร x การดำเนินทำนองในบันไดเสียงดังกล่าว เป็นการเปลี่ยนบันไดเสียงอย่างฉับพลัน

เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น พบการใช้สำนวนเพลงที่ใช้มือซ้องแบบแผนทั่วไป หรือเป็นการดำเนินทำนองที่เรียกว่าทางพื้น และพบการใช้ลูกล้อและลูกขัด ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๐-๑๑ และท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑-๕ สำนวนลูกล้อลูกขัดที่พบ ได้แก่ ลูกล้อ หรือการดำเนินทำนองที่เหมือนกันของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องนำและเครื่องตาม และลูกขัดที่เป็นสำนวนการถามตอบ

๔.๓.๒ เพลงเรื่อปลายสร้อยสน

วรรคที่ ๑

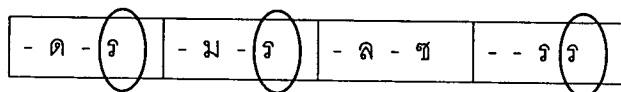
- ด - ร	- ม - ร	- ล - ฐ	- - ร ร
- ฐ - ล	- ทุ - ล	- ล - ฐ	- ล - -

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงเพียงฉบับ ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญาฆมุล
ดรัม x ซล x พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียงคือเสียงที่

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑ พบการยืนเสียงเร เป็นหลัก โดยพิจารณาจากทำนองสารถะดังนี้

ขั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ และขั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้อง ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโด ประกอบเสียงซอล

ทำนองเพลงห้อง ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา

ทำนองเพลงห้อง ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมี ประกอบเสียงที่

ทำนองเพลงห้อง ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา

ขั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากการใช้มือซ้องคู่ ๔ บรรเลงเฉพาะพยางค์เสียงที่ ๒ และพยางค์เสียงที่ ๔
ของห้อง ตั้งแต่ห้องที่ ๑ - ๒ โดยตั้งต้นด้วยเสียงโด เร มี แล้ววนกลับมาเสียงเร

ในห้องที่ ๓ เป็นการใช้มือซึ้งคู่ $\approx$ เสียงซอล และเสียงลา ก่อนจะปิดท้ายสำนวนด้วยการใช้มือซึ้งในลักษณะการตีซ้ายขวาขวา เสียงเร

ความโดดเด่นของท่านอง

กลุ่มท่านองเป็นสำนวนสั้นๆ มีความยาว ๒ หน้าทับสองไม้ฉัตราจังหวะชั้นเดียว เป็นการย้ำเสียงเร โดยมีเสียงอื่นๆ ในกลุ่มเสียงปัญญามูล ดรม x ซล x เป็นเสียงประกอบ

วรรคที่ ๒

- - ร ร	- - ด ด	- - ร ร	- - ซ ซ
- ล - -	- ซ - -	- ล - -	- ซ - -

บันไดเสียง

กลุ่มท่านองวรรคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ดรม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มท่านองวรรคที่ ๒ พบแนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่

การเคลื่อนที่ของท่านอง

เป็นการใช้มือซึ้งในลักษณะการตีซ้ายขวาขวา เริ่มจากเสียงเร เสียงโด วนกลับมาที่เสียงเรแล้วปิดท้ายด้วยเสียงซอล

ความโดดเด่นของท่านอง

กลุ่มท่านองวรรคที่ ๑ ในวรรคที่ ๒ พบการเน้นย้ำเสียงเร เป็นสำนวนเริ่มด้วยเรทั้งในห้องเพลงที่ ๑ และ ๓ โดยมีเสียงลูกตกสุดท้ายเป็นเสียงซอล ที่เป็นเสียงประธานของบันไดเสียงทางเพียงออล่าง

วรรคที่ ๓

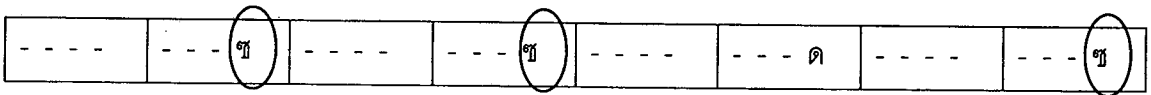
- ท - ล	- - ซ ซ	- ร - ม	- - ซ ซ	- ม - ร	- - ด ด	- ร - ม	- - ซ ซ
- ทุ - ล	- ซ - -	- ล - ทุ	- ซ - -	- ทุ - ล	- ซ - -	- ล - ทุ	- ซ - -

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่างประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ซลท x รม x ประกอบกับบันไดเสียงทางเพียงอบบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ดรม x ซล x

แนวเสียง

เป็นการย้ำเสียงซอล พิจารณาจากทำนองสรวัดตะดังนี้

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๓ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเร ประกอบเสียงลา
 ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่
 ทำนองเพลงห้อง ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมี ประกอบเสียงที่
 ทำนองเพลงห้อง ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา
 ทำนองเพลงห้อง ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเร ประกอบเสียงลา
 ทำนองเพลงห้อง ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้อง ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ประกอบกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มต้นด้วยการใช้มือฆ้องคู่ ๘ เสียงที่ ลา แล้วตามด้วยการใช้มือฆ้องซ้ายขวา ขวา ดีเสียงซอล จากเคลื่อนที่ทำนองขึ้นเสียงสูงผ่านเสียงเร และมีคู่ ๔ ตามด้วยเสียงซอล ในการใช้มือฆ้องลักษณะการดีซ้ายขวาขวาเช่นเดิม

วรรครับ ทำนองเคลื่อนตัวลงต่ำ ผ่านเสียงเรและเสียงโด โดยเปลี่ยนเสียงปิดท้ายจากเสียงซอลเป็นเสียงโดแทน ก่อนจะวกทำนองขึ้นสู่เสียงสูง ผ่านเสียงเร มีแล้วจบที่เสียงซอลเช่นเดิม

ความโดดเด่นของทำนอง

จากทำนองดังกล่าวพบการใช้มือฆ้องในลักษณะ ใช้มือซ้ายขวาขวาเสียงซอล ในห้องเพลงที่ ๒ ห้องที่ ๔ และห้องที่ ๘ เพื่อเป็นการย้ำเสียงประธานของบันไดเสียงทางเพียงออกลาง คือเสียงซอล

เมื่อพิจารณาจากทำนองดังกล่าวแล้วพบว่ามีการใช้บันไดเสียงถึง ๒ บันไดเสียงคือ บันไดเสียงทางเพียงออกลาง และบันไดเสียงทางเพียงอบน ทั้งนี้ บันไดเสียงทั้งสองมีเสียงซอลเป็นตัวเชื่อม เพื่อการเปลี่ยนบันไดเสียงได้อย่างแนบเนียน

วรรคที่ ๔

- ท - ล	- - ซุ ซุ	- ร - ม	- - ซุ ซุ	- ม - ร	- - ด ด
- ทุ - ลุ	- ซุ - -	- ลุ - ทุ	- ซุ - -	- ทุ - ลุ	- ซุ - -

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออกลาง ประกอบด้วยกลุ่มเสียง บัญจมูล ซลท x รม x พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียงคือเสียงโดในห้องที่ ๖

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นปละลงเป็นหลัก

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๔ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ ตามรายละเอียดดังนี้

ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเร ประกอบเสียงลา

ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่
 ทำนองเพลงห้อง ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมี ประกอบเสียงที่
 ทำนองเพลงห้อง ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองเริ่มต้นด้วยการใช้มือซ้ອງคู่ ๔ เสียงที่ ลา แล้วตามด้วยการใช้มือซ้ອງซ้ายขวาวา ตีเสียงซอล จากเคลื่อนที่ทำนองขึ้นเสียงสูงผ่านเสียงเร และมีคู่ ๔ ตามด้วยเสียงซอล ในการใช้มือซ้ອງลักษณะการตีซ้ายขวาเช่นเดิม ต่อมาทำนองเคลื่อนตัวลงต่ำ ผ่านเสียงเรและเสียงโด โดยเปลี่ยนเสียงปิดท้ายจากเสียงซอลเป็นเสียงโดแทน

ความโดดเด่นของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๔ เป็นกลุ่มทำนองที่มีความยาว ๓ หน้าทับสองไม้อัตราจังหวะ ชั้นเดียว หรือ ๖ ห้องเพลง เป็นจำนวนเดียวกับกลุ่มทำนองวรรคที่ ๓ เพียงแต่ถูกตัดทำนองใน ๒ ห้องสุดท้ายออก คาดว่าเพื่อเป็นการเตรียมรับสำนวนใหม่ในทำนองวรรคถัดไป

วรรคที่ ๕

- ด - -	- ด - -	ม ซ -	- ม - -	- ด - -	- ด - -	ร ม ซ -	- ท - -
ซ - - -	ซ - - -	ดร - ด	- ร - ร	ซ - - -	ซ - - -	- - - ซ	- ล - ล

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล
 ดรม x ซล x พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียงคือเสียงที่

แนวเสียง

พบการยืเน้นย้ำเสียงโด

- ด - -	- ด - -	ม ซ -	- ม - -	- ด - -	- ด - -	ร ม ซ -	- ท - -
ซ - - -	ซ - - -	ดร - ด	- ร - ร	ซ - - -	ซ - - -	- - - ซ	- ล - ล

ขั้นคู่

วรรคที่ ๕ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๒ ได้แก่

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบเสียงเร

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ประกอบเสียงลา

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ลักษณะการทำนองแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ห้องที่ ๑ - ๔ วรรคทำ เริ่มจากเสียงซอล และโดในพยางค์เสียงที่ ๑ และ ๒ โดยเป็นลักจังหวะ โดยไม่มีเสียงลูกตก ก่อนจะสะบัดเสียงโด เร มี ขึ้นไปเสียงซอลแล้ววกกลับมาปิดท้ายห้องด้วยเสียงโด แล้วใช้คู่ ๒ หรือที่เรียกว่าเทียว โดยให้เสียงมีประกอบกับเสียงเร แล้วจบด้วยเสียงเร

วรรครับ เป็นส่วนของวรรครับ เป็นการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับวรรคทำ เพียงแต่เปลี่ยนสำนวนทำเป็นเสียง ซอล ที่ ลา ที่ใช้เสียงนอกบันไดเสียง จึงให้ความรู้สึกถึงการเปลี่ยนบันไดเสียง

ความโดดเด่นของทำนอง

การใช้เสียงในพยางค์เสียงที่ ๑ และ ๒ ในห้องที่ ๑ - ๒ และ ๕ - ๖ ให้ความรู้สึกของการลักจังหวะ จังหวะยก (Sycopation) โดยไม่มีเสียงลูกตกปิดท้ายห้อง

สำนวนการซ้ำหัวเปลี่ยนท้ายในวรรค

- ด - -	- ด - -	- ม ช -	- ม - -	- ด - -	- ด - -	- ม ช -	- ทุ - -
ช - - -	ช - - -	ดว - ด	- ร - ร	ช - - -	ช - - -	ร - - ช	- ล - ล

วรรคที่ ๖

- ทุ - -	ล ทุ - ทุ	- - ด ร	ด - - ด	ร ม ร	- ร - ด	- ร - -	- ทุ - -
- - ล ช	- - ล -	ล ทุ - -	- ช - -	รร - - -	ด - ล -	- ช - -	ช ล - ล

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๖ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญาจุมล
ดรัม x ซล x พบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงคือเสียงที่

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๖ พบการใช้แนวเสียงวิถึลงเป็นหลัก

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๖ พบการใช้การใช้เสียงชั้นคู่ ๒ และเสียงคู่ ๕ ได้แก่

เสียงคู่ ๒

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ ประกอบเสียงลา

เสียงคู่ ๕

ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเร ประกอบเสียงซอล

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากการใช้มือฆ้องในลักษณะการตีมือซ้ายขวาสลับกัน เสียงที่ ลา ซอล แล้ววกขึ้นเสียงโด เร ลงจบด้วยเสียงโด

วรรครับ เริ่มด้วยการสะเดาะเสียงเร ตามด้วยการใช้มือสลับซ้ายขวาเสียงโด เร มี แล้วจบประโยคด้วยการใช้เสียงคู่ ๕ เสียงเรประกอบเสียงซอล แล้วสลับมือผ่านเสียงซอล ตามด้วยการใช้เสียงคู่ ๒ หรือที่เรียกว่า เทียว ด้วยเสียงที่ประกอบเสียงลา แล้วจบด้วยลามีมือซ้าย

ความโดดเด่นของทำนอง

เป็นประโยคต่อเนื่องจากวรรคก่อนหน้า ใช้มือฆ้องสลับซ้ายขวา เป็นหลักทำนองวนไปมา แล้วลงจบด้วยเสียงลา ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๖ ของบันไดเสียง

วรรคที่ ๗

- ด - ร	- ม - ฆ	- ม - ร	- - ด ด	- ร - -	- ทุ - -
- ทุ - ลุ	- ทุ - ทุ	- ทุ - ลุ	- ทุ - -	- ทุ - -	ทุ ลุ - ลุ

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูลตรม x ซล x พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียงคือเสียงที่

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นและวิถี่ลงประกอบกัน

ขั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๒ เสียงขั้นคู่ ๔ เสียงขั้นคู่ ๕ และขั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นคู่ ๒

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ ประกอบเสียงลา

ขั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้อง ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโด ประกอบเสียงซอล

ทำนองเพลงห้อง ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา

ทำนองเพลงห้อง ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมี ประกอบเสียงที่

ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา

ขั้นคู่ ๕

ทำนองเพลงห้อง ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเร ประกอบเสียงซอล

ขั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้อง ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ พบการใช้มือซ้องในลักษณะคู่ ๔ ในพยางค์ที่ ๒ และ ๔ ของห้องที่ ๑ -๓ ผ่านเสียง โด เร มี ขึ้นไปถึงเสียงซอลคู่ ๘ แล้ววนกลับมาที่เสียงมี เร ก่อนจะใช้มือซ้องในลักษณะการตีซ่ายขวาซวด้วยเสียงโด ในห้องที่ ๕ พบการใช้เสียงคู่ ๕ คือเสียงเรประกอบเสียงซอล แล้วสลับมือผ่านเสียงซอล ตามด้วยการใช้เสียงคู่ ๒ หรือที่เรียกว่า เทียว ด้วยเสียงที่ประกอบเสียงลา แล้วจบด้วยลามีมือซ่าย

ความโดดเด่นของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ เป็นกลุ่มทำนองที่มีความยาว ๓ หน้าทับสองไม้อัตราจังหวะชั้นเดียว หรือ ๖ ห้องเพลง ให้ความรู้สึกไม่สมเต็ม หรือไม่ครบ ๘ ห้องเพลง

วรรคที่ ๘

ร ม ร -	ร ม ร -	ร ม ร -	- ด - -	ร ม ร -	ร ม ร -	ร ม ร -	- ท - -
- - - ล	- - - ล	- - - ล	- ช - -	- - - ล	- - - ล	- - - ช	- ล - ล

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปฏุมูล
ตรม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ พบการเน้นย้ำเสียงลา ตามทำนองสารัตถะดังนี้

- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - -	- - - ล	- - - ล	- - - ช	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๒ และ ชั้นคู่ ๔ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๒

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ประกอบเสียงลา

ชั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้อง ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโด ประกอบเสียงซอล

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ ห้องที่ ๑ -๓ เป็นการใช้มือซ้องในลักษณะการแบ่งมือซ้ายตี ๓ พยางค์เสียง คือ
เสียงเร มี เรแล้วลงพยางค์ที่ ๔ ด้วยเสียงลา ก่อนจะจบด้วยเสียงโด คู่ ๔ ในห้องที่ ๔

วรรครับ เป็นการซ้ำทำนองเช่นเดียวกับวรรคทำ แต่เปลี่ยนทำนองจบ ด้วยเสียงซอล
แล้วสลับมือผ่านเสียงซอล ตามด้วยการใช้เสียงคู่ ๒ หรือที่เรียกว่า เทียว ด้วยเสียงที่ประกอบเสียง
ลา แล้วจบด้วยลามือซ้าย

ความโดดเด่นของทำนอง

จากการวิเคราะห์กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕ - วรรคที่ ๘ พบสำนวนเพลงตอนท้ายที่มีความ
คล้ายคลึงกัน คือการใช้เสียง เร ซอล ที ลา ตามลำดับ ซึ่งใช้เสียงลา ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๖

(Submediant) ของกลุ่มเสียง ทั้งนี้ ลักษณะการจบวรรคดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มทำนองเหล่านี้อีกด้วย ตามรายละเอียดดังนี้

วรรคที่ ๕

- ด - -	- ด - -	ม ช -	- ม - -	- ด - -	- ด - -	ร ม ช -	- ท - -
ช - - -	ช - - -	ด ร - ด	- ร - ร	ช - - -	ช - - -	- - - ช	- ล - ล

วรรคที่ ๖

- ท - -	ล ท - ท	- - ด ร	ด - - ด	ร ม ร	- ร - ด	- ร - -	- ท - -
- - ล ช	- - ล -	ล ท - -	- ช - -	ร ร - - -	ด - ล	- ช - - -	ช ล - ล

วรรคที่ ๗

- ด - ร	- ม - ช	- ม - ร	- - ด ด	- ร - -	- ท - -
- ช - ล	- ท - ช	- ท - ล	- ช - -	- ช - -	ช ล - ล

วรรคที่ ๘

ร ม ร -	ร ม ร -	ร ม ร -	- ด - -	ร ม ร -	ร ม ร -	ร ม ร -	- ท - -
- - - ล	- - - ล	- - - ล	- ช - -	- - - ล	- - - ล	- - - ช	- ล - ล

วรรคที่ ๙

- - - ล	- ช ล ท	- ร - ท	- ล - ช	- - ร ม	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ม
- ล - -	ช - - ท	- ร - ท	- ล - ช	- ด - -	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ท

บันไดเสียง

พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่าง ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ชลท x รม x

แนวเสียง

พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและลงประกอบกัน

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๙ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ ชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมีประกอกับเสียงที่

ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้อง ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงที่ประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเรประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงที่ประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอกัน
 ทำนองเพลงห้อง ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากเสียงลา วนกลับมาที่เสียงซอล ลา ที่ ขึ้นไปถึงเสียงเร แล้วเคลื่อน
 วนกลับเสียงซอล ซึ่งเป็นเสียงประธานของบันไดเสียงเพียงออล่าง

วรรครับ เริ่มจากเสียงโด ที่เป็นเสียงนอกบันไดเสียงแล้วเคลื่อนที่ขึ้นทำนองเสียงสูงเสียง
 ที่ แล้ววนกลับลงมาที่เสียงมี

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองเป็นการใช้ทำนองที่เป็นแบบแผนทั่วไป

วรรคที่ ๑๐

- - - ด	- - ร ม	- ซ - ซ	- ม - -	- - ร ม	- - ฟ ซ	- ล - -	ซ ฟ - -
- ซ - -	- ด - -	- - - ม	- - ร ด	- ด - -	ร ม - -	ฟ - ซ ฟ	- - ม ร

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑๐ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑๐ พบการใช้แนวเสียงวิถึขึ้นและวิถึลงประกอบกัน

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑๐ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๓ คือ ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔
เสียงซอลประกอบกับเสียงมี

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากเสียงซอลไปยังเสียงโด ที่เป็นเสียงประธานของบันไดเสียงเป็นวิถึขึ้น
จากนั้นทำนองเคลื่อนที่ย้อนกลับมาจบที่เสียงโดเช่นเดิม

วรรครับเป็นการใช้มือซ้องที่แบ่งมือซ้ายขวา โดยเรียงเสียงเริ่มจากเสียงโดไปถึงเสียงลา
ในห้องที่ ๗ แล้วจึงวกกลับมาจบที่เสียงเร ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๒ (Supertonic) ของบันไดเสียง

ความโดดเด่นของทำนอง

เป็นการใช้มือซ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป

สรุปการวิเคราะห์เพลงเร็วปลายสร้อยสน

เพลงเร็วปลายสร้อยสน พบการใช้บันไดเสียงหลักคือ บันไดเสียงทางเพียงออบน
ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรมxซลx นอกจากนี้พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่าง
ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ซลทxตรมx ร่วมกันอีกด้วย

จากการวิเคราะห์เพลงเร็วปลายสร้อยสน พบประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ ประเด็นที่ ๑ การใช้
มือซ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไปประกอบกับมือซ้องที่มีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕
พบการใช้ทำนองลักจังหวะ โดยใช้พยางค์เสียงที่ ๑-๒ และไม่มีเสียงลูกตกกรองรับท้ายห้อง

ประเด็นที่ ๒ กลุ่มทำนองมีความยาวของบทเพลงไม่เท่ากัน ได้แก่ ทำนองที่มีความยาว ๔ ห้องได้แก่ วรรคที่ ๑-๒ ทำนองที่มีความยาว ๖ ห้องเพลง ได้แก่ วรรคที่ ๔ และวรรคที่ ๗ ทำนองที่มีความยาว ๘ ห้องได้แก่ วรรคที่ ๓ วรรคที่ ๕-๖ และวรรคที่ ๘-๑๐

นอกจากนี้ เพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๔ พบการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับวรรคที่ ๓ แต่มีการตัดทำนองเพลงไป ๒ ห้อง พิจารณาได้ว่าเป็นการกลับต้นของวรรคที่ ๓ ในห้องที่ ๑-๖ การดำเนินทำนองในลักษณะนี้ และรูปแบบของทำนองเพลงดังที่กล่าวข้างต้น เป็นสาเหตุของลักษณะไม่สมเต็มของทำนอง

ประเด็นที่ ๓ การซ้ำสำนวนจบของกลุ่มทำนองวรรคที่ ๕-๘ มีการจบวรรคที่คล้ายคลึงกัน คือการใช้เสียง เร ซอล ที (คู่ ๒ หรือที่เรียกว่าเทียว) และเสียงลา ตามลำดับ ซึ่งใช้เสียงลา ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๖ (Submediant) ของกลุ่มเสียง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มทำนองเหล่านี้อีกด้วย

ประเด็นที่ ๔ เสียงลูกตกของเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑ และเพลงแสนสุดสวาท สามชั้น ท่อน ๒ ประโยคที่ ๘ เป็นเสียงเดียวกัน คือเสียงเร ที่เป็นลูกตกสุดท้ายของเพลงแสนสุดสวาท สามชั้น ท่อน ๒ ประโยคที่ ๘ และเป็นเสียงลูกตกย่อยภายในห้องที่ ๑ ห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ ของเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑ อีกด้วย

๔.๓.๓ เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ

วรรคที่ ๑

- ซ ล ซ	- ซ - ม	ฟ - ฟ ซ	- - ล ล	- - ฟ ฟ	- ซ - ล	- ซ - ฟ	- ม - ร
ซ - - -	ฟ - ร -	- ด - -	- ล - -	- ฟ - -	- ซ - ล	- ซ - ฟ	- ร - ล

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางขวา ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล พซล x ดร x

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงวิถึขึ้นและวิถึลงประกอบกัน

ขั้นคู่

พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ และเสียงขั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอกับเสียงที่

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอกับเสียงลา

ขั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอกับกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอกับกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอกับกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงฟาประกอกับกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เป็นการดำเนินทำนองที่สลับไปมาของเสียงซอล ลา ฟา มี เร และ โดในทุกพยางค์เสียง หรือที่เรียกว่า เก็บ ก่อนจะจบด้วยการใช้มือฆ้องในลักษณะการตีซ้ายขวาขวาเสียงลาต่อเนื่องไปยังวรรคหับ เสียงฟา โดยใช้มือฆ้องในลักษณะเดียวกัน จากนั้นทำนองเคลื่อนที่ขึ้นไปถึงเสียงลาม่านเสียงซอล ฟา มี และเรคู่ ๔ ในห้องที่ ๘

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองของวรรคห้า ห้องที่ ๑ -๓ เป็นการใช้เสียงทุกพยางค์เสียง หรือที่เรียกว่าเก็บ

วรรคที่ ๒

- - - ด	- - ร ม	- ซ - ซ	- ม - -	- - ร ม	- - ฟ ซ	- ล - -	ซ ฟ - -
- ซ - -	- ด - -	- - - ม	- - ร ด	- ด - -	ร ม - -	ฟ - ซ ฟ	- - ม ร

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑๐

วรรคที่ ๓

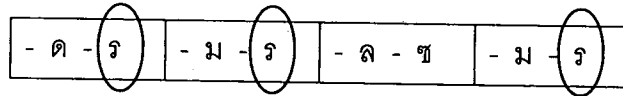
- ด - ร	- ม - ร	- ล - ช	- ม - ร
- ช - ล	- ท - ล	- ล - ช	- ท - ล

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงอบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล
ตรม x ซล x แต่มีการใช้เสียงนอกบันไดเสียงด้วยเช่นกัน

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๓ พบการเน้นย้ำเสียงเร

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๓ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ ชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโดประกอบกับเสียงซอล
ทำนองเพลงห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับเสียงลา
ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกับเสียงที่
ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับเสียงลา
ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกับเสียงที่
ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับเสียงลา

ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองเริ่มจากการใช้เสียงโด คู่ ๔ เคลื่อนทำนองขึ้นไปเสียงเร มี แล้ววกกลับ
มาที่เสียงเร จากนั้นไปที่เสียงลา คู่ ๘ แล้วเคลื่อนทำนองลงเสียงต่ำผ่านเสียงซอล มี และจบที่เสียง
เร เป็นเสียงลำดับที่ ๒ (Supertonic) ของบันไดเสียง

ความโดดเด่นของท่านอง

เป็นกลุ่มท่านองที่มีความยาว ๒ หน้าทับสองไม้ัตราจ้งหวะชั้นเดียว หรือ ๔ ห้องเพลง
วรรคที่ ๔

- - ด ร	- - ด ร	- - ม ร	- - ด ร	- - - ด	- - ร ม	- ๗ - ๗	- ม - -
- ล - -	ด ล - -	ด ล - -	ด ล - -	- ๗ - -	- ด - -	- - - ม	- - ร ด

บันไดเสียง

กลุ่มท่านองวรรคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล
ดรัม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มท่านองวรรคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถึกลง ในวรรคทำหรือ ๔ ห้องเพลงแรกพบการ
ยีนเสียงเร

- - - (ร)	- - - (ร)	- - - (ร)	- - - (ร)	- - - ด	- - - ม	- - - ม	- - - ด
-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------

การเคลื่อนที่ของท่านอง

วรรคทำ เป็นการใช่มือฆ้องในลักษณะการแบ่งมือซ้ายขวา เสียงลา โด เร มี

วรรครับ เริ่มจากเสียงซอลไปยังเสียงโด ที่เป็นเสียงประธานของบันไดเสียงเป็นวิถึขึ้น
จากนั้นท่านองเคลื่อนที่ย้อนกลับมาจบที่เสียงโดเช่นเดิม อันเป็นเสียงประธาน (Tonic) ของบันไดเสียง

ความโดดเด่นของท่านอง

การดำเนินท่านองวรรคทำ เป็นการเน้นเสียงเร ใน ๔ ห้องเพลงแรก จากนั้นจึงดำเนิน
ท่านองมาจากที่เสียงโด เป็นการใช่มือฆ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป

วรรคที่ ๕

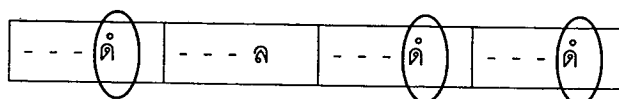
- - - ดั	- รั - -	ดั - ล ดั	- - - ดั
- ด - -	- - ดั ล	- ๗ - -	- ล - ๗

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล
ดรัม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕ พบการยืมเสียงโด เป็นสำคัญ

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ คือ

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบเสียงซอล

การเคลื่อนที่ของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕ เริ่มจากเสียงโด โดยใช้มือฆ้องในลักษณะการตีซ้ายขวาเพื่อไป
เสียงโดสูง แล้วลดหลั่นทำนองจากเสียงเรสูง ผ่านเสียงโด และเสียงลา ก่อนจะเคลื่อนที่ทำนอง
กลับไปยังเสียงโดสูงอีกครั้ง

ความโดดเด่นของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕ เป็นกลุ่มทำนองที่มีความยาว ๒ หน้าทับสองไม้อัตราจังหวะ ชั้นเดียว
หรือ ๔ ห้องเพลง ที่มีการดำเนินทำนองด้วยการใช้เสียงในกลุ่มเสียงปัญจมูลเดียวกัน

วรรคที่ ๖

- - ม -	ซ ล - ซ	- ล - -	ซ ม - -
- ม - -	- ล - ซ	- - ซ ม	- - ร ด

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๖ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล
ดรัม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๖ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นและวิถี่ลงประกอบกัน

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๖ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๘ ได้แก่

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๖ ห้องที่ ๑ พบการใช้เสียงมีในพยางค์เสียงที่ ๒ และ ๓ ทำนองเคลื่อนที่ไปยังเสียงลา และซอล ก่อนจะใช้สำนวนจบในห้องที่ ๓ - ๔

ความโดดเด่นของทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของห้องที่ ๑ เป็นจังหวะยก (Sycopation) ซึ่งสนับสนุนโดยสำนวนของทำนองในห้องเพลงที่ ๒

วรรคที่ ๗

- - ซ ซ	- ล - ซ	- ล - ตั	- รุ - ตั
- ซ - -	- ลุ - ซุ	- ลุ - ด	- ร - ด

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล
ดรม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นเป็นหลัก

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเรประกอบกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๗ เริ่มจากการใช้มือฆ้องในลักษณะการตีซ้ายขวาขวา เสียงซอลแล้วเน้นย้ำเสียงซอล พิจารณาจากทำนองในห้องเพลงที่ ๒ ที่ทำนองไปถึงเสียงลาแล้วย้อนกลับมาที่เสียงซอล จากนั้นทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเสียงสูงไปเสียงโด แล้วย้ำเสียงโดด้วยวิธีการเดียวกับเสียงซอลก่อนหน้า

ความโดดเด่นของทำนอง

กลุ่มทำนองมีความยาว ๒ หน้าทับสองไม้ อัตราจังหวะชั้นเดียวหรือ ๔ ห้องเพลง พบการย้ำเสียง ๒ เสียงได้แก่เสียงซอลและเสียงโด ซึ่งมีวิธีการเช่นเดียวกัน ทั้งสองเสียงนี้มีระยะห่าง ๔ ช่วงเสียง

- - ซ (ซ)	- ล - ซ (ซ)	- ล - ด	- ร - ด
- ซ - -	- ล - ซ	- ล - ด	- ร - ด

วรรคที่ ๘

- ซ - ซ	- ม - -	- - - ด	- - ร ม	- - ซ ล	ด ล - -	ซ ล - -	ซ ม - -
- - - ม	- - ร ด	- ซ - -	- ด - -	- ม - -	- - ซ ม	- - ซ ม	- - ร ด

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญาจุมล
 ดรม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากเสียงซอลไปยังเสียงโด ที่เป็นเสียงประธานของบันไดเสียงเป็นวิถีขึ้น จากนั้นทำนองเคลื่อนที่ย้อนกลับมาจบที่เสียงโดเช่นเดิม

วรรครับ เป็นการใช้มือซ้องที่แบ่งมือซ้ายขวา โดยเรียงเสียงเริ่มจากเสียงมีไปถึงเสียงโด ในห้องที่ ๖ แล้วจึงวกกลับมาจบที่เสียงโด ที่เป็นเสียงประธาน (Tonic) ของบันไดเสียง

ความโดดเด่นของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ เป็นการใช้มือซ้องในลักษณะแบบแผนทั่วไป

วรรคที่ ๘

- ซ - ซ	- ซ - ด	- มี ร ด	- ท - ล
- ซ - -	ร - - ด	- ม ร ด	- ท - ล

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญาฆมุลตรม x ซล x พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียงคือเสียงที่ ในห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ขั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๘ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๘ ดังนี้

ทำนองเพลงห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๓ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ประกอบกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๙ เริ่มจากเสียงซอลคู่ ๘ แล้วเคลื่อนที่ขึ้นสู่เสียงโดสูง ก่อนจะลงสู่เสียงต่ำผ่านเสียง มี เร และโด ที่แล้วจบที่เสียงลาเป็นเสียงสุดท้าย

ความโดดเด่นของทำนอง

ลักษณะสำคัญของกลุ่มทำนองวรรคที่ ๙ เป็นการแบ่งวรรคเพลง หรือเป็นการสร้างทำนองเพลงนั่นเอง

วรรคที่ ๑๐

- - ดิ ดิ	- ริ - -	ดิ - ล ดิ	- - - ดิ
- ด - -	- - ดิ ล	- ช - -	- ล - ช

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกลุ่มทำนองวรรคที่ ๕

วรรคที่ ๑๑

- - ม -	ช ล - ช	- ล - -	ช ม - -
- ม - -	- ล - ช	- - ช ม	- - ร ด

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกลุ่มทำนองวรรคที่ ๖

วรรคที่ ๑๒

- - ช ช	- ล - ช	- ล - ดิ	- ริ - ดิ
- ช - -	- ล - ช	- ล - ด	- ร - ด

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกลุ่มทำนองวรรคที่ ๗

วรรคที่ ๑๓

- ช - ช	- ม - -	- - - ด	- - ร ม	- - ช ล	ดํ ี ล - -	ช ล - -	ช ม - -
- - - ม	- - ร ด	- ชุ - -	- ด - -	- ม - -	- - ช ม	- - ช ม	- - ร ด

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกลุ่มทำนองวรรคที่ ๘

วรรคที่ ๑๔

- ช - ช	- ช - ดํ	- มํ ี รํ ี ดํ	- ท - ล
- ช - -	ร - - ด	- ม ร ด	- ทุ - ล

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกลุ่มทำนองวรรคที่ ๙

วรรคที่ ๑๕

- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล

บันไดเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงขอบบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
 ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑๕ เป็นการขึ้นเสียงลา

- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑๕ พบการใช้ชั้นคู่ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๕ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้
 เสียงชั้นคู่ ๕

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบด้วยเสียงเว

ประเด็นที่ ๓ พบการซ้ำทำนองของวรรคที่ ๕ ๖ ๗ ๘ และ ๙ ซึ่งมีลักษณะการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับ วรรคที่ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ และ ๑๔

ประเด็นที่ ๔ เสียงลูกตกของเพลงเร็วแขกต่อยหม้อ วรรคที่ ๑ และเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑๐ เป็นเสียงเดียวกัน คือเสียงเร ที่เป็นลูกตกสุดท้ายของประโยค

๔.๓.๔ เพลงจีนทำยไปยักงเหล็ง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

- - - -	ดํ ล - -	- - ซ ล	- - ดํ -	- - - -	ดํ ล - -	- - ซ ล	- - ดํ -
- - - -	- - ซ ม	- ม - -	ซ ล - ซ	- - - -	- - ซ ม	- ม - -	ซ ล - ซ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ธรรม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงวิถีสั้นและวิถีสองประกอปกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เริ่มการดำเนินทำนองในห้องที่ ๒ ทำนองเคลื่อนที่จากเสียงสูงลงเสียงต่ำ คือ จากเสียงโด ลา ซอล มี แล้วย้อนกลับขึ้นเสียงสูงอีกครั้ง การดำเนินทำนองพบการเคลื่อนที่ของเสียงคู่ประชิด คู่ ๓ และคู่ ๔ ของทำนอง

วรรครับ เป็นการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับวรรคห้า

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการเว้นห้องแรกของประโยค เป็นลักษณะประการหนึ่งของเพลงสำเนียงภาษาจีน

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒

-----	--- ซ	- ดิ - -	ดิ ล - -	ซ - ม ซ	--- ซ	-----	- ริ - ดิ
-----	- ม - -	--- ล	- - ซ ม	- ร - -	- ม - ร	-----	- ร - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นและวิถี่ลงประกอบกัน

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ และคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกับเสียงเร

ขั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มการดำเนินทำนองในห้องที่ ๒ ทำนองเป็นการใช้เสียงกระโดด จากเสียงมีไป
เสียงซอลจากเสียงโดไปเสียงลา แล้วรวบสำนวนเพลงในห้องที่ ๔ - ๕ และย้ายเสียงซอลอีกครั้งใน
ห้องที่ ๖

ห้องที่ ๘ เสียงเรและเสียงโดคู่ ๘ เป็นการเริ่มต้นทำนองใหม่ที่ต่อเนื่องไปประโยคถัดไป

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้เสียงกระโดด เป็นลักษณะประการหนึ่งของเพลง
สำเนียงภาษาจีน จากทำนองดังกล่าวสามารถพิจารณาได้ว่า สำนวนของเพลงไปเป็นไปตาม
ประโยคที่วางไว้ แต่มีความคาบเกี่ยวกันระหว่างประโยค

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓

- - ริ ริ	- ริ - -	ริ ดิ - -	- มิ - ดิ	- - ริ ริ	- ริ - -	ริ ดิ - -	- ฑ - -
- ร - -	- - ดิ ล	- - ล ฑ	- ม - ด	- ร - -	- - ดิ ล	- - ล ฑ	- ร - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกับเสียงเร

ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองต่อเนื่องมาจากประโยคที่ ๒ เริ่มด้วยการใช้มือฆ้องในลักษณะการตี
ซ้ายขวาเสียงเร แล้วดำเนินทำนองลงจากเสียงเรมายังเสียงซอล

ห้องที่ ๔ เป็นการซ้ำสำนวนเดิมที่ได้ปรากฏมาแล้ว โดยตั้งต้นที่เสียงมี เพื่อแสดงให้เห็น
ความชัดเจนของการซ้ำสำนวนโดยการเปลี่ยนเสียงแรก

ห้องที่ ๘ เป็นการย้ำเสียงสุดท้ายของสำนวน

ความโดดเด่นของทำนอง

ทำนองในประโยคที่ ๓ นั้น เป็นสำนวนที่มีการดำเนินทำนองต่อเนื่องมาจากทำนองใน
ประโยคที่ ๒

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒

-----	--- ซ	- ดิ ---	ดิ ล ---	ซ - ม ซ	--- ซ	-----	- ริ - ดิ
-----	- ม ---	--- ล	-- ซ ม	- ร ---	- ม - ร	-----	- ร - ด

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓

- - ริ ริ	- ริ ---	ริ ดิ ---	- มิ - ดิ	-- ริ ริ	- ริ ---	ริ ดิ ---	- ซ ---
- ร ---	-- ดิ ล	-- ล ซ	- ม - ด	- ร ---	-- ดิ ล	-- ล ซ	- ร ---

สัญลักษณ์วงกลมแสดงถึงจำนวนที่ ๑ สัญลักษณ์สี่เหลี่ยมแสดงถึงจำนวนที่ซ้ำกัน แต่มีการเปลี่ยนเสียงตั้งต้น

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

ดิ ล ---	-- ซ ล	-- ดิ -	- ล ---	-- รร	ม - ร ม	-- มม -	ซ ม ---
-- ซ ม	- ม ---	ซ ล - ซ	---- ซ	---- ร	- ด ---	---- ม	-- ร ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญญาล ตรีม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ ไม่พบการใช้เสียงขั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ห้องที่ ๑ - ๓ เป็นการซ้ำสำนวนในประโยคที่ ๑ ที่เป็นประโยคเริ่มต้นบทเพลง แล้ว
เปลี่ยนสำนวนในห้องที่ ๕ - ๘ ที่เป็นสำนวนย่อย

ดํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ
ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ

ความโดดเด่นของท่านอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้สำนวนเดิมในประโยคที่ ๑ มาเป็นกันเพื่อที่จะเปลี่ยน
สำนวนใหม่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕

ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ
ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ	ํ ํ ํ ํ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ธรรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้
ชั้นคู่ ๘

- ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเรประกอบกัน
- ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน
- ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน
- ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๓ เสียงเรประกอบกัน
- ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองเป็นการใช้สำนวนต่อเนื่องจากประโยคที่ ๔ ในห้องที่ ๑ - ๔ แล้วตัดลงจบในห้องที่ ๘

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

ดํ ล - -	- - ฅ ล	- - ดํ -	- ล - -	- - วรร -	ม - ร ม	- - ม ม -	ฅ ม - -
- - ฅ ม	- ม - -	ฅ ล - ฅ	- - - ฅ	- - วรร	- ด - -	- - - ม	- - ร ด

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕

- - วรร -	มํ วรร - -	- - ล ล	ดํ ล - -	ฅ - ม ฅ	- วรร - ดํ	- - วรร วรร	- มํ วรร ดํ
- - - วรร	- - ดํ ล	- - - ล	- - ฅ ม	- ร - -	- ร - ด	- ร - -	- ม ร ด

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕ พบสำนวนการลงจบอย่างฉับพลัน ในห้องที่ ๘

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑

- - - วรร	- มํ วรร ดํ	- ล - วรร	- มํ วรร ดํ	- - - -	ดํ - ล ดํ	- มํ - -	- ดํ - ล
- - - ร	- ม ร ด	- ม - ร	- ม ร ด	- - - -	- ฅ - -	- - วรร ดํ	ล - ฅ -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ๓ร๓ม x ๓ล๓ข

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ ชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกับเสียงมี

ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๓ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๓ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มต้นด้วยการใช้คู่ ๘ เสียงเร แล้วตามด้วยเสียงมี เร โด เป็นสำนวนย่อซ้ำ ๒ ครั้งในวรรคทำ

วรรครับ ใช้เสียงโดนำ แล้วเคลื่อนที่ที่ทำนองจากเสียงซอลกลับขึ้นไปเสียงโด แล้วลดหลั่นทำนองมาจบที่เสียงลา

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ เป็นลักษณะของสำนวนย่อ มีการกระโดดของเสียง และเว้นวรรคห้องเพลงแรกเป็นลักษณะของเพลงสำเนียงภาษาจีน

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒

-----	ซุ - ซุ ซุ	- ดี - ท	- ล - ซุ	- - ล ซุ	- ล - ด	- - - ร	- - - ม
-----	- ซุ - -	- ด - ทุ	- ล - ซุ	- - - ซุ	- ลุ - ซุ	- - - ลุ	- - - ทุ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพ็ญออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ตรม x ซลx แต่พบการใช้เสียงนอกกลุ่มคือเสียงที่

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ ชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกับเสียงซอล
ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับเสียงลา
ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมีประกอบกับเสียงที่

ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ประกอบกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ เริ่มจากการใช้เสียงซอล แล้วขึ้นไปยังเสียงโดเพื่อไล่เสียงลง ผ่านเสียงที่ ลา ซอล ก่อนจะย้ำเสียงซอลอีกครั้งในห้องที่ ๕ ผ่านเสียงลาเพื่อลงเสียงต่ำ โด เร มี

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียง คือเสียงที่ในห้องที่ ๔ เพื่อความต่อเนื่องของการดำเนินทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓

- - - -	ริ - ริ ริ	- มี - มี	- มี - ริ	- - - -	ริ - ริ ริ	- มี ริ ดี	- ล - ดี
- - - -	- ร - -	- ม - ซ	- ม - ร	- - - -	- ร - -	- ม ร ด	- ม - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปี่ญจมูล ตรีม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ ขั้นคู่ ๖ และ ขั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกับเสียงมี

ขั้นคู่ ๕

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกับเสียงมี

ขั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๓ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากการใช้เสียงด้วยมือฆ้องในลักษณะการตีซ้ายขวาขวา แล้วตามด้วยคู่ ๘
เสียงมี คู่ ๖ หรือคู่เดี่ยว เสียงซอล แล้วกลับมาที่เสียงมี และเร

วรรครับ เริ่มด้วยมือฆ้องในลักษณะการตีซ้ายขวาขวา แล้วใช้เสียงคู่ ๘ เสียง มี เร โด ขึ้น
ด้วยเสียงลา คู่ ๔ ก่อนจะกลับมาจบด้วยเสียงโด คู่ ๘ ซึ่งเป็นเสียงประธานของบันไดเสียง

ความโดดเด่นของท่านอง

การดำเนินท่านองเป็นลักษณะของสำนวนถามตอบ

- - - -	รึ - รึ รึ	- มี่ - มี่	- มี่ - รึ	- - - -	รึ - รึ รึ	- มี่ รึ ตั้	- ล - ตั้
- - - -	- ร - -	- ม - ฑ	- ม - ร	- - - -	- ร - -	- ม ร ต	- ม - ต

สัญลักษณ์วงกลมแทนสำนวนการถาม สัญลักษณ์สี่เหลี่ยมแทนสำนวนการตอบ

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔

- - - -	รึ - รึ รึ	- มี่ - มี่	- มี่ - รึ	- - - -	รึ - รึ รึ	- มี่ รึ ตั้	- ล - ตั้
- - - -	- ร - -	- ม - ฑ	- ม - ร	- - - -	- ร - -	- ม ร ต	- ม - ต

ลักษณะการดำเนินท่านองเหมือนกับท่านองท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕

- - - -	- - - ฑ	- ตั้ - ล	- ฑ - ม	- - - -	- - - ฑ	- ม - ฑ	ล ท - ล
- - - -	- ฑ - -	- ต - ม	- ฑ - ฑ	- - - -	- ฑ - -	- ฑ - ฑ	- ท - ล

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ๑๒๓๔๕

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ ชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ท่านองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงมี

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมีประกอกับเสียงที่
ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมีประกอกับเสียงที่
ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโดประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมีประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงทีประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากเสียงซอลแล้วขึ้นไปเสียงโด ก่อนจะค่อยๆ ลดหลั่นระดับเสียงลงผ่าน
เสียงลา ซอลแล้วจบที่เสียงมี

วรรครับ เริ่มจากเสียงซอลเช่นเดียวกับในวรรคทำ แต่เป็นการเคลื่อนที่ที่ทำนองขึ้นเสียงสูง
จากเสียงมีไปยังเสียงลา

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองเป็นลักษณะของสำนวนถามตอบ

- - - -	- - - ซ	- ดิ - ล	- ซ - ม	- - - -	- - - ซ	- ม - ซ	ล ท - ล
- - - -	- ซ - -	- ด - ม	- ซ - ท	- - - -	ซ - - -	- ท - ซ	- ท - ล

สัญลักษณ์วงกลมแทนสำนวนการถาม สัญลักษณ์สี่เหลี่ยมแทนสำนวนการตอบ

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖

- - - -	ท - ล ท	- - ล ท	- - ล ท	- - - -	ริ ท - -	ล ท - -	ล ท - -
- - - -	- ซ - -	ล ซ - -	ล ซ - -	- - - -	- - ล ซ	- - ล ซ	- - ล ซ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่าง ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ซลท x รม x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖ พบการเน้นเสียงทีและเสียงซอล ตามทำนองสารัตถะ ต่อไปนี้

----	--- ท	--- ท	--- ท	-----	--- ซ	--- ซ	--- ซ
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖ ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ทำนองท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖ เป็นการใช้มือฆ้องในลักษณะการแบ่งมือซ้ายขวา วรรค
ทำใช้เสียง ซอล ลา ที วรรครับใช้เสียง เร ที ลา ซอล

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองของท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖ เป็นลักษณะของสำนวนถามตอบ

----	ท - ล ท	-- ล ท	-- ล ท	-----	รื ท --	ล ท --	ล ท --
----	- ซ --	ล ซ --	ล ซ --	-----	-- ล ซ	-- ล ซ	-- ล ซ

สัญลักษณ์วงกลมแทนสำนวนการถาม สัญลักษณ์สี่เหลี่ยมแทนสำนวนการตอบ

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๗

----	ท - ล ท	-- ล ท	-- ล ท	-----	รื ท --	ล ท --	ล ท --
----	- ซ --	ล ซ --	ล ซ --	-----	-- ล ซ	-- ล ซ	-- ล ซ

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกับทำนองท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๗

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘

- - - -	- ดิ - -	ดิ ล - -	ช - ม ช	- - ช -	- ดิ - -
- - - ด	- - - ล	- - ช ม	- ร - -	- ม - ม	- - ล ช

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ พบการใช้แนวเสียงวิถึขึ้นและวิถึลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ เริ่มต้นด้วยเสียงโด ใช้วิธีการกวาดเสียง เคลื่อนที่จากเสียงโด ลง
ไปยังเสียงซอล ผ่านเสียงลา ซอล มี แล้ววกกลับไปทีเสียงซอล

ห้องที่ ๕ - ๖ เป็นสำนวนการจบประโยค

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ นี้ มีทำนองเพียง ๖ ห้องเพลง และมีการจบเพลงอย่างฉับพลัน
เช่นเดียวกับท่อนที่ ๑

สรุปการวิเคราะห์เพลงจันทายปิยกังเหล็ง

เพลงจันทายปิยกังเหล็ง พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรมxซลx เป็นหลักประกอบกับบันไดเสียงทางเพียงออล่าง ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ซลทxรมx

จากการวิเคราะห์การดำเนินทำนองของเพลงจีนท้ายเปียกเง่เหล็ง ผู้วิจัยพบประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ ประเด็นที่ ๑ พบการมือฆ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไปประกอบกับมือฆ้องเฉพาะที่เป็นการใช้มือเดียวข้ามเสียงไปมา

ประเด็นที่ ๒ การเรียงเสียงของทำนองมักดำเนินทำนองด้วยเสียงคู่ประชิด คู่ ๓ และคู่ ๔ พบการเว้นว่างทำนอง (Silent) ในห้องที่ ๑ และห้องที่ ๕ ของทำนองเพลงท่อนที่ ๑ ประโยค ๑-๒ และท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑-๗ การดำเนินทำนองในลักษณะดังกล่าว แสดงถึงอาการของสำนวนเพลงสำเนียงจีน

ประเด็นที่ ๓ พบการใช้สำนวนการถามตอบในท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ ๓ ๔ ๕ และ ๖

ประเด็นที่ ๔ เสียงลูกตกของเพลงจีนท้ายเปียกเง่เหล็ง วรรคที่ ๑ และเพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ วรรคที่ ๑๔ เป็นเสียงคู่ ๒ ซึ่งกันและกัน คือเสียงลา และเสียงซอล ซึ่งเป็นเสียงลูกตกสุดท้ายของประโยค แต่พบว่าเสียงลา ของเพลงเร็วแขกต๋อยหม้อมีสัมผัสกับเสียงลาในทำนองเพลงจีนท้ายเปียกเง่เหล็ง ประโยคที่ ๑ ห้องที่ ๒-๔ และ ๖-๘ ทั้งนี้เสียงลาและเสียงซอลนั้นเป็นเสียงภายในกลุ่มเสียงปัญจมูล ธรรมxซลx จึงสามารถเชื่อมต่อกันได้อย่างแนบเนียน

๔.๓.๕ ลูกหมด

ทำนองลูกหมด ประโยคที่ ๑

- - ซล	- ดิ - ริ	- มิ - ริ	- ดิ - ล	- - ซ ซ	- - ล ล	- - ดิ ดิ	- - ริ ริ
- ฟ - -	- ด - ริ	- ม - ริ	- ด - ม	- - - ร	- - - ม	- - - ด	- - - ร

บันไดเสียง

ทำนองลูกหมด ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ธรรม x ซล x

แนวเสียง

แนวเสียงของทำนองลูกหมดประโยคที่ ๑ พบแนวเสียงวิถีขึ้น เป็นหลัก ดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถีขึ้น เสียงลา และเสียงเร

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถีลง เสียงเร และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถีขึ้น เสียงซอล และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถีขึ้น เสียงโด และเสียงเร

ขั้นคู่

การใช้ขั้นคู่เสียงในท่อนที่ ๔ ประโยคที่ ๔ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ และเสียงขั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงขั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอล ประกอบเสียงเร

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี

เสียงขั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เริ่มต้นด้วยการสลับเสียงฟา ซอล ลา ซึ่งเป็นการใช้เสียงนอกบันไดเสียงคือ เสียงฟา มาเพื่อความต่อเนื่องของการดำเนินทำนอง แล้วตามด้วยการใช้เสียงคู่ ๘ เสียง โด เร มี เร โด แล้วปิดท้ายห้องที่ ๔ ด้วยเสียงลาคู่ ๔

วรรครับเป็นการดำเนินทำนองโดยใช้พยางค์ที่ ๓ และพยางค์เสียงที่ ๔ ทั้ง ๔ ห้อง โดยพยางค์เสียงที่ ๓ นั้นเป็นการใช้มือขวาตีเพียงมือเดียว ตามด้วยการใช้คู่ ๔ และเสียงคู่ ๘ ด้วยเสียงเดียวกัน ได้แก่ เสียง ซอล ลา โด เร ตามลำดับ

ความโดดเด่นของทำนอง

วรรคห้าเป็นการเริ่มต้นทำนอง ที่ต่อเนื่องมายังวรรครับ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ว่า เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้บรรเลงเครื่องดนตรีในแต่ละเครื่อง ด้วยการโยกย้ายเสียงในห้องที่ ๕-๘ ก่อนที่ดำเนินทำนองประโยคถัดไป

ทำนองลูกหมด ประโยคที่ ๒

-- ตี ริ	-- ตี ริ	-- ตี ริ	- ริ --	มี ริ --	ริ ตี --	ตี ล --	ล ช --
ช ล --	ตี ล --	ตี ล --	ตี ---	-- ตี ล	-- ล ช	-- ช ม	-- ม ริ

บันไดเสียง

ทำนองลูกหมด ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ดรรม x ชล x

แนวเสียง

แนวเสียงของทำนองลูกหมดประโยคที่ ๒ พบการย่นทำนองเสียงเร และแนวเสียงวิถีลงในวรรครับ

ขั้นคู่

ทำนองลูกหมดประโยคที่ ๒ ไม่พบการใช้เสียงขั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ ใช้มือฆ้องในลักษณะการแบ่งมือซ้ายขวา เท่าๆ กัน เริ่มต้นด้วยมือซ้ายเสียงชอล ลา โด และเร แล้ววนเสียงที่เสียงโด เร ลาไปจนหมดที่เสียงเร พยางค์เสียงที่ ๒ ห้องที่ ๔

วรรครับ เป็นลักษณะการดำเนินทางฆ้องวงใหญ่เช่นเดียวกับวรรคทำ แต่เริ่มด้วยมือขวาและเป็นการไล่เสียงจากเสียงสูงลงไปเสียงต่ำ โดยจบที่เสียงเร

ความโดดเด่นของทำนอง

ทำนองลูกหมดประโยคที่ ๒ เป็นการเน้นย้ำเสียงเร โดยในวรรคทำ ลูกตกของที่ ๔ ห้องใช้เสียงเร และลูกตกสำคัญสุดท้ายของประโยคก็เป็นเสียงเร เช่นกัน

-- ตี ริ	-- ตี ริ	-- ตี ริ	- ริ --	มี ริ --	ริ ตี --	ตี ล --	ล ช --
ช ล --	ตี ล --	ตี ล --	ตี ---	-- ตี ล	-- ล ช	-- ช ม	-- ม ริ

ลูกหมุดประโยคที่ ๓

-- ซ -	ม ซ - ซ	-----	ซ ล - ล	-- ตี -	ล ตี - ตี	-----	ตี รี่ - รี่
----- ร	-- ม ร	-- ร ม	-- ซ ม	----- ซ	-- ล ซ	-- ซ ล	-- ตี ล

บันไดเสียง

ทำนองลูกหมุด ประโยคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

แนวเสียงของทำนองลูกหมุดประโยคที่ ๓ พบแนวเสียงวิถีขึ้น

ขั้นคู่

การใช้ขั้นคู่เสียงในทำนองลูกหมุด ประโยคที่ ๓ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ ดังนี้

เสียงขั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอล ประกอบเสียงเร
 ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี
 ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโด ประกอบเสียงซอล
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองเป็นสำนวนย่อรูปแบบเดียวกัน แตกต่างกันที่การใช้มือฆ้อง สำนวนที่ ๑ ใช้การแบ่งมือสลับซ้ายขวา ใช้เสียงซอล เร มี แล้วจบด้วยเสียงซอลคู่ ๔ ในห้องที่ ๒ จากนั้นก็เป็น การดำเนินทำนองอย่างเดียวกันในห้องที่ ๓ - ๔ ห้องที่ ๕ - ๖ และ ห้องที่ ๗ - ๘ โดยเปลี่ยนเสียง ลูกตกและทำนองรายละเอียด โดยเรียงลำดับเสียงลูกตก ได้แก่ เสียง ซอล ลา โด เร ตามลำดับ

ความโดดเด่นของทำนอง

ประโยคที่ ๓ เป็นการดำเนินทำนองที่ใช้การไล่เสียงขึ้นตามระบบ หรือให้เสียงเฉพาะ เสียงในกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรม x ซล x ซึ่งจบทำนองด้วยเสียงเร ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๒

(Supertonic) ในกลุ่มเสียงปัญจมูล แสดงให้เห็นว่า ทำนองนี้ต้องการเน้นย้ำที่เสียงเร ที่เป็นเสียงสำคัญ ดังที่ได้ปรากฏในประโยคก่อนหน้า

สรุปการวิเคราะห์ทำนองลูกหมด

ทำนองลูกหมดพบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรม x ซล x อย่างสมบูรณ์ ทั้ง ๓ ประโยค โดยพบการลงจบด้วยเสียงเรที่เป็นเสียงลำดับที่ ๒ (Supertonic) ในกลุ่มเสียงปัญจมูล แสดงให้เห็นว่า ทำนองนี้ต้องการเน้นย้ำที่เสียงเร ดังที่ได้ปรากฏในลูกตกสำคัญของทั้ง ๓ ประโยคตามที่กล่าวมา

๔.๔ สรุปผลการวิเคราะห์

เพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ประกอบด้วยเพลงต่างๆ ที่เรียงร้อยต่อกันได้แก่ เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น เพลงเร็วปลายสร้อยสน เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ เพลงจีนทำยเปียกังเหล้ง และลูกหมด จากผลการวิเคราะห์เพลงต่างๆ ดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยสามารถสรุปถึงความสัมพันธ์ของ บทเพลงที่เรียงร้อยกันได้ดังนี้

๔.๔.๑ บันไดเสียง

บทเพลงในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ปรากฏพบบันไดเสียงทางเพียงออบน และบันไดเสียงทางเพียงออล่าง บันไดเสียงทางขวา โดยมีบันไดเสียงทางเพียงออบน เป็นหลัก ซึ่งเป็นบันไดเสียงทั้ง ๓ มีความสัมพันธ์กันตามวงเสียงคือ มีระยะห่างกัน ๔ เสียง คือ จากทางเสียงเพียงออบน เพิ่มระดับเสียง ๔ เสียงจะเป็นบันไดเสียงทางขวา ในทางกลับกัน จากบันไดเสียงทางเพียงออบน ลดระดับเสียงลง ๔ เสียง ก็จะเป็นบันไดเสียงทางเพียงออล่าง

ทำนองเพลงของบทเพลงต่างๆ ในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ที่แสดงความสัมพันธ์ของบันไดเสียงในการเปลี่ยนระดับบันไดเสียงนั้น มีทั้งการเปลี่ยนบันไดเสียงภายใน บทเพลง และระหว่างบทเพลง รวมถึงการเชื่อมเสียงลูกตกดังนี้

๔.๔.๑.๑ การเปลี่ยนบันไดเสียงภายในบทเพลง

๔.๔.๑.๑.๑ ทำนองเพลงแสนสุดสวาท ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ - ๔

- - - ด	- - ร ม	- ล - -	ซ ม - -	- ทุ -)	- ม - -)	- - - ด	- - ร ม
- ทุ - -	- ด - -	- - ซ ม	- - ร ด	- - ล ทุ	- - ร ด	- ทุ - -	- ด - -

- ริ - ท	- ล - -	ช ช - -	ล ล - ท	- ริ - มี	- ริ - -	ท ท - -	ล ล - ช
- ร - ฑ	- ลุ - ฑ	- - - ลุ	- - - ฑ	- ร - ม	- ร - ฑ	- - - ลุ	- - - ฑ

ทำนองเพลงแสนสุดสวาท สามชั้น ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ มีการดำเนินทำนองในบันไดเสียงทางเพียงออบน ต่อเนื่องมาจนถึงประโยคที่ ๔ จึงเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นทางเพียงออล่าง

๔.๔.๑.๑.๒ ทำนองเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๓

- ท - ล	- - ช ช	- ร - ม	- - ช ช	- ม - ร	- - ด ด	- ร - ม	- - ช ช
- ฑ - ลุ	- ฑ - -	- ลุ - ฑ	- ฑ - -	- ฑ - ลุ	- ฑ - -	- ลุ - ฑ	- ฑ - -

ทำนองเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๓ ที่มีการเปลี่ยนบันไดเสียงจากทางเพียงออล่าง มาเป็นเพียงออบน ภายในวรรคเดียวกัน

๔.๔.๑.๒ เสียงลูกตกระหว่างบทเพลง

๔.๔.๑.๒.๑ ทำนองเพลงแสนสุดสวาท ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๗ - ๘ และ ทำนองเพลงเร็วบ้านัน ประโยคที่ ๑

ทำนองเพลงแสนสุดสวาท ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘

- - ช ช	- - ฟ ฟ	- - ช ช	- - ล ล	- - ช ช	- - ฟ ฟ	- - ม ม	- ร ร
- - - ฑ	- - - ฬ	- - - ฑ	- - - ลุ	- - - ฑ	- - - ฬ	- - - ฑ	- - - ลุ

ทำนองเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑

- ด - ร	- ม - ร	- ล - ช	- - ร ร
- ฑ - ลุ	- ฑ - ลุ	- ลุ - ฑ	- ลุ - -

ช่วงรอยต่อของบทเพลงแสนสุดสวาท และเพลงเร็วปลายสร้อยสน เป็นเปลี่ยนบันไดเสียงจากบันไดเสียงทางเพียงออบน เป็นบันไดเสียงทางขวา โดยมีสัมผัสเสียงเป็นเสียงลูกตกระหว่างบทเพลงเป็นเสียงเดียวกัน คือเสียงเร

๔.๔.๑.๒.๒ ทำนองเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑๐ และ
ทำนองเพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ วรรคที่ ๑

ทำนองเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑๐

- - - ด	- - ร ม	- ช - ช	- ม - -	- - ร ม	- - ฟ ช	- ล - -	ช พ - -
- ช - -	- ด - -	- - - ม	- - ร ด	- ด - -	ร ม - -	พ - ช พ	- - ม ร

เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ วรรคที่ ๑

- ช ล ช	- ช - ม	พ - พ ช	- - ล ล	- - ฟ ฟ	- ช - ล	- ช - พ	- ม - ร
ช - - -	พ - ร -	- ด - -	- ล - -	- พ - -	- ช - ล	- ช - พ	- พ - ล

ช่วงรอยต่อของบทเพลงปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑๐
และ ทำนองเพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ วรรคที่ ๑ เป็นการดำเนินทำนองด้วยบันไดเสียงทางเพียงออบน
แล้วเปลี่ยนเป็นบันไดเสียงทางขวา โดยมีสัมผัสเสียงระหว่างบทเพลงเป็นเสียงเร ซึ่งเป็นลูกตก
สุดท้ายของทำนองเพลงดังกล่าว

๔.๔.๑.๒.๓ ทำนองเพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ วรรคที่ ๑๕ และ
ทำนองเพลงจันท้ายปิยกังเหล็ง ประโยคที่ ๑

เพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ วรรคที่ ๑๕

- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล

เพลงจันท้ายปิยกังเหล็ง ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

- - - -	ด ล - -	- - ช ล	- - ด -	- - - -	ด ล - -	- - ช ล	- - ด -
- - - -	- - ช ม	- ม - -	ช ล - ช	- - - -	- - ช ม	- ม - -	ช ล - ช

ช่วงรอยต่อของบทเพลงเร็วแขกต๋อยหม้อ และเพลง
จันท้ายปิยกังเหล็ง เป็นการดำเนินทำนองด้วยบันไดเสียงทางเพียงออบนอย่างต่อเนื่อง โดยมี
สัมผัสเสียงระหว่างบทเพลงเป็นเสียงลา และเสียงซอล ซึ่งเป็นเสียงคู่ ๒ และทั้งคู่ เป็นเสียงภายใน
กลุ่มเสียงปัญจมูล ตรี x ซล x จึงสามารถสรวมต่อกันได้อย่างแนบเนียน

จากทำนองเพลงดังกล่าว สามารถแสดงถึงความสัมพันธ์ทางบันไดเสียงของ บทเพลงในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ที่มีการเปลี่ยนสลับไปมาของบันไดเสียงทางเพียงอบน บันไดเสียงทางขวาและบันไดเสียงทางเพียงออล่าง

สัมพันธ์เสียงลูกตกของแต่ละบทเพลง แสดงให้เห็นถึงเสียงที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเสียงเดียวกัน และเสียงคู่ ๒ ของซึ่งกันและกัน

ความสัมพันธ์ของบันไดเสียงและสัมพันธ์เสียงของลูกตกที่ได้อธิบายไป เป็นอีกหนึ่งปัจจัยของความสัมพันธ์ในการร้อยเรียงบทเพลงทั้งหมดของเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาทเข้าด้วยกัน

๔.๔.๒ จำนวนเพลง

จากการวิเคราะห์เพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท อันประกอบไปด้วย เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น เพลงเร็วปลายสร้อยสน เพลงเร็วแขกต่อยหม้อ และเพลงจันท้ายปิยกังเหลียง พบลักษณะการดำเนินทำนอง ดังนี้

๔.๔.๒.๑ เพลงแสนสุดสวาท สามชั้น พบการใช้จำนวนเพลงที่ใช้มือฆ้องแบบแผนทั่วไป หรือเป็นการดำเนินทำนองที่เรียกว่าทางพื้น และพบการใช้ลูกล้อและลูกขัด ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑๐-๑๑ และท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑-๕ จำนวนลูกล้อลูกขัดที่พบ ได้แก่ ลูกล้อ หรือ

การดำเนินทำนองที่เหมือนกันของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องนำและเครื่องตาม และลูกซัดที่เป็น
สำนวนการถามตอบ

๔.๔.๒.๒ เพลงเร็วปลายสร้อยสน ผู้วิจัยขอแสดงผลการวิเคราะห์เป็น
ประเด็น ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ ๑ กลุ่มทำนองวรรคที่ ๕ พบการใช้ทำนองหลักจังหวะ โดยใช้พยางค์
เสียงที่ ๑-๒ และไม่มีเสียงลูกตกรองรับท้ายห้อง

- ด - -	- ด - -	ม ช -	- ม - -	- ด - -	- ด - -	ร ม ช -	- ทุ - -
ทุ - - -	ทุ - - -	ด ร - ด	- ร - ร	ทุ - - -	ทุ - - -	- - - ทุ	- ลุ - ลุ

ประเด็นที่ ๒ กลุ่มทำนองมีความยาวของบทเพลงไม่เท่ากัน ได้แก่ ทำนองที่มี
ความยาว ๔ ห้องได้แก่ วรรคที่ ๑-๒ ทำนองที่มีความยาว ๖ ห้องเพลง ได้แก่ วรรคที่ ๔ และวรรคที่ ๗
ทำนองที่มีความยาว ๘ ห้องได้แก่ วรรคที่ ๓ วรรคที่ ๕-๖ และวรรคที่ ๘-๑๐

ตัวอย่างเช่น

วรรคที่ ๒

- - ร ร	- - ด ด	- - ร ร	- - ทุ ทุ
- ลุ - -	- ทุ - -	- ลุ - -	- ทุ - -

วรรคที่ ๓

- ทุ - ลุ	- - ทุ ทุ	- ร - ม	- - ทุ ทุ	- ม - ร	- - ด ด	- ร - ม	- - ทุ ทุ
- ทุ - ลุ	- ทุ - -	- ลุ - ทุ	- ทุ - -	- ทุ - ลุ	- ทุ - -	- ลุ - ทุ	- ทุ - -

วรรคที่ ๔

- ทุ - ลุ	- - ทุ ทุ	- ร - ม	- - ทุ ทุ	- ม - ร	- - ด ด
- ทุ - ลุ	- ทุ - -	- ลุ - ทุ	- ทุ - -	- ทุ - ลุ	- ทุ - -

นอกจากนี้ เพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๔ พบการดำเนินทำนอง
เช่นเดียวกับวรรคที่ ๓ แต่มีการตัดทำนองเพลงไป ๒ ห้อง พิจารณาได้ว่าเป็นการกลับต้นของวรรคที่ ๓
ในห้องที่ ๑-๖ การดำเนินทำนองในลักษณะนี้ และรูปแบบของทำนองเพลงดังที่กล่าวข้างต้น เป็น
สาเหตุของลักษณะไม่สมเต็ม

ประเด็นที่ ๓ การซ้ำสำนวนจบของกลุ่มทำนองวรรคที่ ๕-๘ มีการจบวรรคที่
คล้ายคลึงกัน คือการใช้เสียง เร ซอล ที (คู่ ๒ หรือที่เรียกว่าเทียว) และเสียงลา ตามลำดับ ซึ่งใช้

เสียงลา ที่เป็นเสียงลำดับที่ ๖ (Submediant) ของกลุ่มเสียง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มทำนองเหล่านี้อีกด้วย

ประเด็นที่ ๔ เสียงลูกตกของเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑ และเพลงแสนสุดสวาท สามชั้น ท่อน ๒ ประโยคที่ ๘ เป็นเสียงเดียวกัน คือเสียงเร ที่เป็นลูกตกสุดท้ายของเพลงแสนสุดสวาท สามชั้น ท่อน ๒ ประโยคที่ ๘ และเป็นเสียงลูกตกย่อยภายในห้องที่ ๑ ห้องที่ ๒ และห้องที่ ๔ ของเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑ อีกด้วย

๔.๔.๒.๓ จากการวิเคราะห์การดำเนินทำนองของเพลงเร็วแขกต้อยหม้อ ผู้วิจัยพบประเด็นต่างๆ ดังนี้ ประเด็นที่ ๑ การใช้มือฆ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไปร่วมกับมือฆ้องที่เป็นลักษณะเฉพาะได้แก่การใช้สำนวนเก็บ ในทำนองวรรคที่ ๑ ห้องที่ ๑-๓

ประเด็นที่ ๒ กลุ่มทำนองมีความยาวของบทเพลงไม่เท่ากัน ได้แก่ ทำนองที่มีความยาว ๔ ห้อง ได้แก่ วรรคที่ ๓ วรรคที่ ๕-๗ วรรคที่ ๙-๑๒ และวรรคที่ ๑๔ ทำนองที่มีความยาว ๘ ห้องเพลง ได้แก่ วรรคที่ ๑-๒ วรรคที่ ๔ วรรคที่ ๘ วรรคที่ ๑๓ และวรรคที่ ๑๕

ประเด็นที่ ๓ พบการซ้ำทำนองของวรรคที่ ๕ ๖ ๗ ๘ และ ๙ ซึ่งมีลักษณะการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับ วรรคที่ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ และ ๑๔

ประเด็นที่ ๔ เสียงลูกตกของเพลงเร็วแขกต้อยหม้อ วรรคที่ ๑ และเพลงเร็วปลายสร้อยสน วรรคที่ ๑๐ เป็นเสียงเดียวกัน คือเสียงเร ที่เป็นลูกตกสุดท้ายของประโยค

๔.๔.๒.๔ จากการวิเคราะห์การดำเนินทำนองของเพลงจีนทำยเป็ยักงเหล็ง ผู้วิจัยพบประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ ประเด็นที่ ๑ พบการมือฆ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไปประกอบกับมือฆ้องเฉพาะที่เป็นการใช้มือเดียวข้ามเสียงไปมา

ประเด็นที่ ๒ การเรียงเสียงของทำนองมักดำเนินทำนองด้วยเสียงคู่ประชิด คู่ ๓ และคู่ ๔ พบการเว้นว่างทำนอง (Silent) ในห้องที่ ๑ และห้องที่ ๕ ของทำนองเพลงท่อนที่ ๑ ประโยค ๑-๒ และท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑-๗ การดำเนินทำนองในลักษณะดังกล่าว แสดงถึงอาการของสำนวนเพลงสำเนียงจีน

ประเด็นที่ ๓ พบการใช้สำนวนการถามตอบในท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒-๖

ประเด็นที่ ๔ เสียงลูกตกของเพลงจีนทำยเป็ยักงเหล็ง วรรคที่ ๑ และเพลงเร็วแขกต้อยหม้อ วรรคที่ ๑๔ เป็นเสียงคู่ ๒ ซึ่งกันและกัน คือเสียงลา และเสียงซอล ซึ่งเป็นเสียงลูกตกสุดท้ายของประโยค แต่พบว่าเสียงลา ของเพลงเร็วแขกต้อยหม้อมีสัมผัสกับเสียงลาในทำนองเพลงจีนทำยเป็ยักงเหล็ง ประโยคที่ ๑ ห้องที่ ๒-๔ และ ๖-๘ ทั้งนี้เสียงลาและเสียงซอลนั้นเป็นเสียงภายในกลุ่มเสียงปัญญามูล ตรีฆฆฆ จึงสามารถเชื่อมต่อกันได้อย่างแนบเนียน